

Jarkko Lahtinen & Mikko Svartsjö

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät ja palveluseteli

Selvitys kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen
kuntalisistä ja niiden maksatusperusteista sekä
palvelusetelistä

kuntaliitto.fi/kayttoehdot

ISBN 978-952-293-854-1 (pdf)

© Suomen Kuntaliitto ry

Helsinki 2022

Kuntaliitto

Toinen linja 14

PL 200, 00101 Helsinki

Puhelin 09 7711

www.kuntaliitto.fi

Sisältö

1	Johdanto	4
1.1	Kyselyn laajuus	4
1.2	Kyselyyn vuonna 2022 vastanneet kunnat	4
2	Kotihoidon tuen kuntalisä.....	7
2.1	Kotihoidon tuen kuntalisän maksatus	9
2.2	Kotihoidon tuen kuntalisän vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään.....	9
2.3	Kotihoidon tuen kuntalisän suuruus.....	12
3	Yksityisen hoidon tuen kuntalisä	14
3.1	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksatus	16
3.2	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään	16
3.3	Yksityisen hoidon tuki hoitomuodoittain	18
3.3.1	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa	18
3.3.2	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa.....	19
3.3.3	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivä- hoidossa.....	19
3.3.4	Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus kotiin palkatun hoitajan kohdalla	20
3.4	Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä.....	20
3.5	Lapsen tukeminen ja yksityisen hoidon tuki	21
4	Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttö kunnissa	24
4.1	Tasasuuruinen vai tulosisidonnainen palveluseteli	25
4.2	Palvelusetelin arvo euroa/kuukausi	26
4.3	Palvelusetelin sääntökirja	28
4.4	Palvelusetelitoiminnan piirissä olevat lapset	33
4.5	Palvelun piiriin hyväksytyt toimijat	34
4.6	Palvelusetelin käytön vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään.....	35
4.7	Lapsen tukeminen ja palveluseteli	37
5	Yksityisen toiminnan osuus kunnan varhaiskasvatuksesta.....	39
6	Kyselyn keskeiset tulokset.....	41
6.1	Vertailutietoa vuodesta 2008 alkaen.....	41
6.2	Vuoden 2022 kyselyn keskeiset tulokset	44
7	Johtopäätökset.....	46
8	Liitteet	51
8.1	Onko kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät sekä palveluseteli käytössä kunnassa?.....	51
8.2	Kyselylomake	58

1 Johdanto

Kuntaliitto selvitti huhti–toukokuussa 2022 Manner-Suomen kunnille suunnatulla kyselyllään varhaiskasvatuksen tilaa kunnissa. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Edellinen kysely tehtiin poikkeuksellisesti syksyllä 2020 kevään COVID-19 pandemiatilanteen vuoksi.

Kyselyllä kartoitettiin kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen kuntalisiä ja perusteita niiden maksamiseen sekä palvelusetelin käyttöä varhaiskasvatuksessa. Lisäksi kyselyllä kartoitettiin kuntien varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen periaatteita ja asiakasmaksulakimuutoksen vaikutuksia maksutuottoihin.

Tämä raportti käsittelee varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisiä, yksityisen hoidon tuen kuntalisiä sekä palvelusetelin arvoa ja käyttöä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen osalta julkaistaan erillinen selvitys.

1.1 Kyselyn laajuus

Varhaiskasvatusta koskevalla kyselyllä tarkoitetaan alle kouluikäisten lasten perheille tarjottavia varhaiskasvatuksen, lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen hallinnon, palvelujen ja tukijärjestelmien kokonaisuutta.

Varhaiskasvatuksen järjestämistä säätelee varhaiskasvatuslaki (13.7.2018/540) ja lasten kotihoidon sekä yksityisen hoidon tukea säätelee laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (20.12.1996/1128). Palvelusetelin osalta sovelletaan lakia sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (24.7.2009/569).

1.2 Kyselyyn vuonna 2022 vastanneet kunnat

Kuntaliiton kysely varhaiskasvatuksesta tehtiin sähköisenä Webropol-kyselynä huhtikuussa–toukokuussa 2022. Kysely oli auki 20. toukokuuta saakka. Kysely lähetettiin kuntien kirjaamoihin ja siihen vastasivat kunnissa varhaiskasvatuksesta vastaavat johtavat viranhaltijat. **Kyselyyn vastasi Manner-Suomen kunnista 85,7 prosenttia (251 kuntaa).** Manner-Suomessa oli kyselyn

toteutushetkellä 293 kuntaa. Syksyllä 2020 kyselyyn vastasi kunnista 89,5 prosenttia (263 kuntaa). Manner-Suomessa oli silloisen kyselyn toteutushetkellä 294 kuntaa.

Tämä raportti käsittelee varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisiä, yksityisen hoidon tuen kuntalisiä sekä palvelusetelin käyttöä varhaiskasvatuksessa. Vastaukset esitetään pääsääntöisesti suhteessa kysymyksiin vastanneiden määrään (% vastanneista). Vertailussa aikaisempiin tuloksiin tulee huomioida, että kuntien määrä on voinut muuttua kuntien yhdistyessä. Lisäksi on huomioitava, että vastaajajoukko eri kyselyissä vaihtelee.

Taulukko 1. Vastaajat eri kuntakokoluokissa (n=251)

Kuntakoko	Vastanneet (lkm)	Vastanneet Manner-Suomen kunnista (%)
Yli 100 000 as.	9	100,0
50 000–100 000 as.	12	100,0
20 000–50 000 as.	32	94,1
10 000–20 000 as.	36	87,8
5 000–10 000 as.	62	84,9
Alle 5 000 as.	100	80,6
Yhteensä	251	85,7

Kyselyyn vastattiin melko kattavasti kaikista kuntakokoluokista. Yli 50 000 asukkaan kunnista vastasivat kaikki kunnat. Suhteellisesti hyvin vastaajia oli myös 20 000–50 000 asukkaan kunnista, vastaamatta jätti ainoastaan kaksi kuntaa. Alle 5000 asukkaan kunnista oli suhteellisesti vähiten vastaajia, 24 kunnasta ei saatu vastauksia. Kokonaisuutena kyselyyn vastaajajoukkoa voidaan pitää erittäin kattavana. Vain 42 Manner-Suomen kuntaa jätti vastaamatta. Maakuntatasoisesti katsoen neljän maakunnan kaikki kunnat vastasivat kyselyyn. Suurin osa Satakunnan, Kanta-Hämeen, Päijät-Hämeen ja Lapin maakuntien kunnista vastasivat kyselyyn. Etelä-Savosta ja Pohjanmaalta saatiin suhteellisesti muita alueita vähemmän vastauksia.

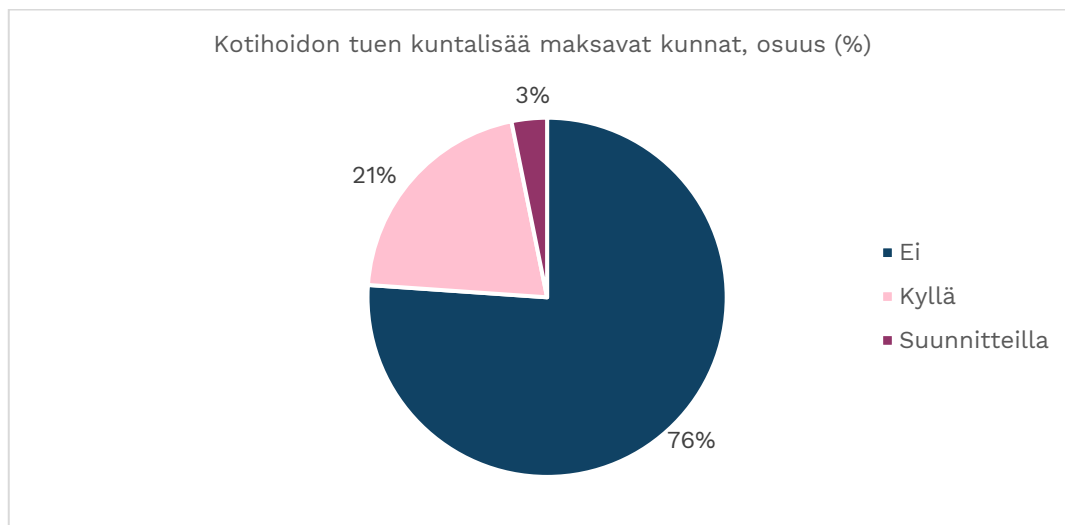
Taulukko 2. Vastaajakunnat maakunnittain (n=251)

Maakunta	Vastanneet (lkm)	Vastanneet Manner-Suomen kunnista (%)
Uusimaa	23	88,5
Varsinais-Suomi	23	85,2
Satakunta	14	87,5
Kanta-Häme	10	90,9
Pirkanmaa	19	82,6
Päijät-Häme	9	90,0
Kymenlaakso	6	100,0
Etelä-Karjala	9	100,0
Etelä-Savo	9	75,0
Pohjois-Savo	15	78,9
Pohjois-Karjala	13	100,0
Keski-Suomi	18	81,8
Etelä-Pohjanmaa	15	83,3
Pohjanmaa	10	71,4
Keski-Pohjanmaa	5	62,5
Pohjois-Pohjanmaa	26	86,7
Kainuu	8	100,0
Lappi	19	90,5
Yhteensä	251	85,7

2 Kotihoidon tuen kuntalisä

Kotihoidon tukea voi hakea perhe, jonka alle 3-vuotias lapsi ei ole kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa. Lasta voi hoitaa jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja (esim. sukulainen) tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja (esim. yksityinen päiväkotitoiminta tai perhepäivähoitaja). Kotihoidon tuki muodostuu lakisääteisestä hoitorahasta sekä tulojen mukaan määräytyvästä hoitolisästä. Hoitoraha on yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 350,27 euroa/kk (vuonna 2020 hoitoraha oli 341,69 e/kk), muista alle 3-vuotiaista 104,86 euroa/kk (102,30 e/kk) sekä yli 3-vuotiaista, alle kouluikäisistä lapsista 67,38 euroa/kk (65,73 e/kk) kustakin. Hoitolisä on enintään 187,45 euroa/kk (182,86 e/kk), ja sitä maksetaan vain yhdestä lapsesta. Kela tekee vuosittain kotihoidon tukeen indeksitarkistuksen, mikä voi muuttaa tuen määrää. Suluissa oleva luku on vastaava hoitoraha edellisen vuonna 2020 toteutetun kyselyn aikana. Kotihoidon tuki kokonaisuudessaan on kunnan kustantamaa tukea perheille, vaikka tuki maksetaankin Kelan toimesta.

Hoitorahan ja -lisän lisäksi kunta voi maksaa kuntalisää. Tässä raportissa käsitellään kuntien maksamaa kotihoidon tuen kuntalisää. Kyselyllä kartoitettiin, kuinka moni kunta maksaa kuntalisää, kuinka paljon kuntalisää maksetaan sekä millaisia myöntämisehtoja kuntalisälle on asetettu. **Kyselyyn vastanneista kunnista 52, eli 21 prosenttia on maksanut kuntalisää vuonna 2022.** Kuntalisän maksamista suunnitellaan 8 kunnassa. Edellisen, vuonna 2020 maksoi 55 kuntaa (20,9 %) 263 kysymykseen vastanneen kunnan osalta. Kuntalisän maksamista vuoden 2020 kyselyn perusteella suunnitteli ainoastaan yksi kunta. Lasten kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen on edelliseen kyselyyn verrattuna pysynyt melko samalla tasolla, tosin kyselyyn vastanneita kuntia oli hieman vähemmän. Vuonna 2014 kuntalisää maksoi 85 kuntaa (30 % kyselyyn silloin vastanneista), vuonna 2016 kuntalisää maksettiin 60 kunnassa (23 %) ja vuonna 2018 toteutetun kyselyn perusteella 48 kuntaa (19 %) maksoi kuntalisää.

Kuvio 1. Kotihoidon tuen kuntalisää maksaminen kunnissa (n=251)

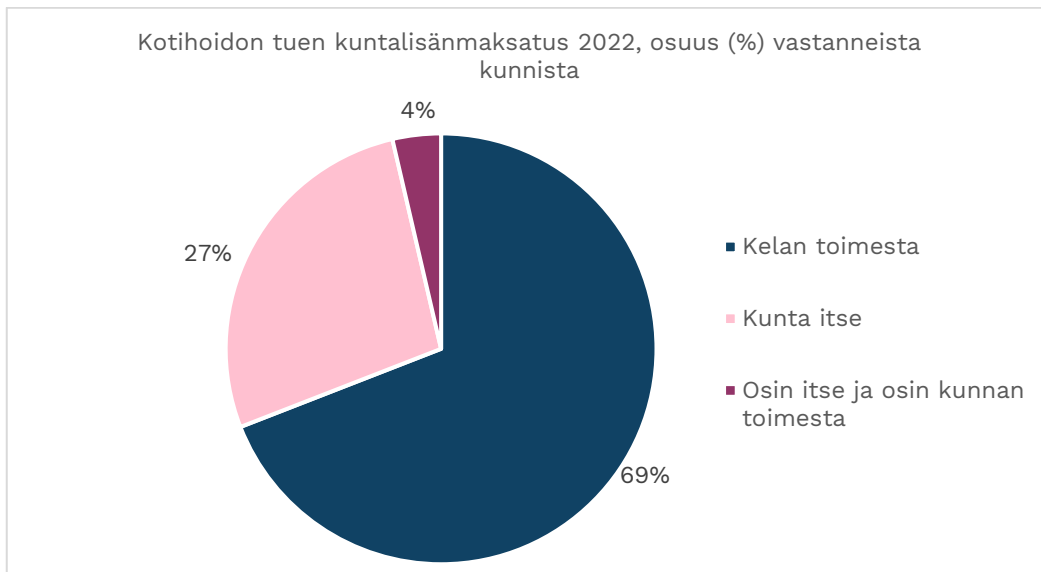
Yleisesti ottaen kuntalisän maksaminen ei ole kunnissa yleistä. Manner-Suomen kunnista 52 kyselyyn vastanneista kunnista maksoi kuntalisää. Kotihoidon tuen kuntalisän maksaminen on suhteellisesti hieman muita yleisempää suurissa yli 100 000 asukkaan kunnissa, joista kolme kuntaa yhdeksästä maksoi kuntalisää. Suhteellisesti vähiten kuntalisää maksetaan 10 000–20 000 asukkaan kunnissa. Taulukossa 3 on kuvattu kotihoidon tukea maksavien kuntien osuus kyselyyn vastanneista kunnista ja kaikista Manner-Suomen kunnista asukasluvun mukaan.

Taulukko 3. Kotihoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat asukasluvun mukaan kyselyyn vastanneista ja Manner-Suomen kunnista. Kysymykseen vastanneet kunnat (n=251)

Kuntakoko	Kyllä, osuus kyselyyn vastanneista (%)	Kyllä, osuus Manner-Suomen kunnista
Yli 100 000 as.	33,3	33,3
50 000–100 000 as.	16,7	16,7
20 000–50 000 as.	21,9	20,6
10 000–20 000 as.	16,7	14,6
5 000–10 000 as.	19,4	16,4
Alle 5 000 as.	22,0	17,7
Yhteensä	20,7	17,7

2.1 Kotihoidon tuen kuntalisän maksatus

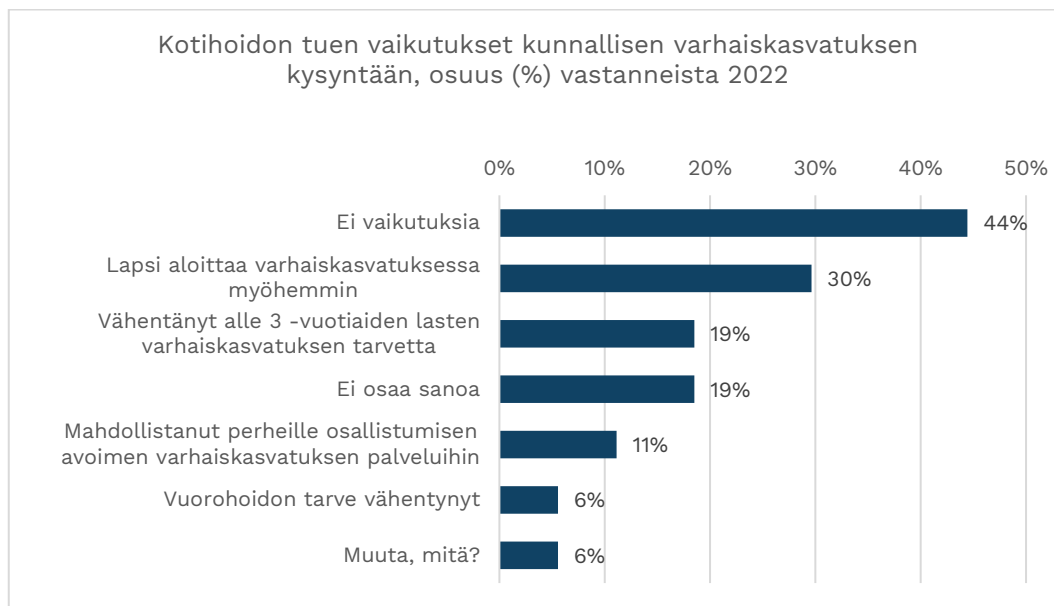
Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukaisesti kela ja kunta voivat sopia, että kela hoitaa kunnan päättämin perustein määräytyvän kuntalisän toimeenpanoon kuuluvat tehtävät. Kunta voi hoitaa kuntalisän maksamisen myös itse. **Kyselyn perusteella kela hoitaa kuntalisän maksamisen 38 (69 %) kunnassa ja 15 (27 %) kuntaa maksattaa kuntalisän itse.** Kahdessa kunnassa kuntalisää maksetaan joiltakin osin itse ja osin kelan toimesta.

Kuvio 2. Kuntalisän maksatus (n=55)

2.2 Kotihoidon tuen kuntalisän vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään

Niistä 52 kunnassa, joissa kuntalisää maksettiin lähes puolet arvioi (44 %) arvioi, että kuntalisän maksamisella ei ole ollut vaikutusta varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään. **Eniten kuntalisän maksamisen arvioitiin vaikuttavan lapsen aloittamiseen varhaiskasvatuksessa.** Kuntalisää maksavista kunnista 30 prosenttia arvioi, että kuntalisän maksaminen vaikuttaa siten, että lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa hieman myöhemmin. Muutamassa kunnassa myös arvioitiin, että kuntalisän maksaminen on vähentänyt alle kolmevuotiaiden varhaiskasvatuksen tarvetta. Kysymykseen vastanneista kunnista 19 prosenttia ei osannut sanoa onko kuntalisä vaikuttava varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään millään tavalla.

Kuvio 3. Onko kotihoidon tuen kuntalisällä ollut vaikutusta palvelujen kysyntään? (n=54)

Aikaisemman vuonna 2020 kyselyn perusteella huomattavasti useampi kunta arvioi kuntalisän maksamisen vaikuttaneen varhaiskasvatuksen kysyntään. Niistä kunnista, joissa silloin maksettiin kuntalisää lähes puolet kysymykseen vastanneista arvioi (49 %) arvioi, että kuntalisän maksamisella on ollut vaikutusta varhaiskasvatuspalvelujen kysyntään. Kuntalisän maksaminen oli myös silloin jonkin verran vähentänyt varhaiskasvatuspalvelujen kysyntää. Vastausten mukaan vaikuttaa siltä, että kuntalisän maksamisella on vaikutusta erityisesti varhaiskasvatuksen aloittamiseen.

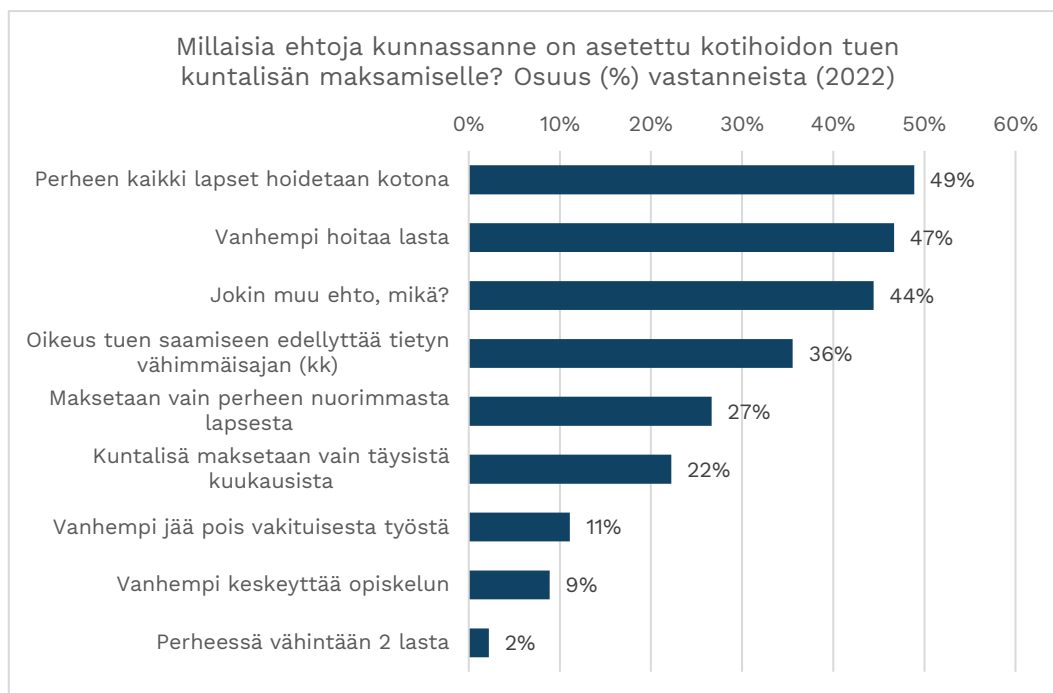
Pelkän kotihoidon tuen ja sen kuntalisän vaikutusten arviointi varhaiskasvatuspalvelun kysyntään on melko hankalaa. Monet kunnat järjestävät myös avoimia varhaiskasvatuspalveluja joihin osallistuminen ei poista oikeutta saada kotihoidon tukea. Tällaisia toimintamuotoja ovat esimerkiksi leikkikerhotoiminta, ohjattu ulkokerhotoiminta, leikkipuistotoiminta ja avoimet päiväkodit. Palveluja on tarjolla myös yksityisesti tai kolmannen sektorin toimesta, kuten seurakunnan kerhotoiminta.

Kunnat voivat asettaa ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle. **Kuntalisää maksavista kunnista 42 kuntaa (82 %) on asettanut erityisiä ehtoja lisän maksamiselle.** Edellisessä vuonna 2020 toteutetussa kyselyssä kuntalisää maksavista kunnista 45 kuntaa (85 %) oli asettanut vastaavia ehtoja. Aikaisemmissa kartoituksissa tilanne on ollut vastaava: Suurin osa lasten kotihoidon tuen kuntalisää maksavista kunnista olivat asettaneet joitain ehtoja lisän maksamiselle.

Taulukko 4. Onko kuntalisän maksamiselle asetettu ehtoja? (n=51)

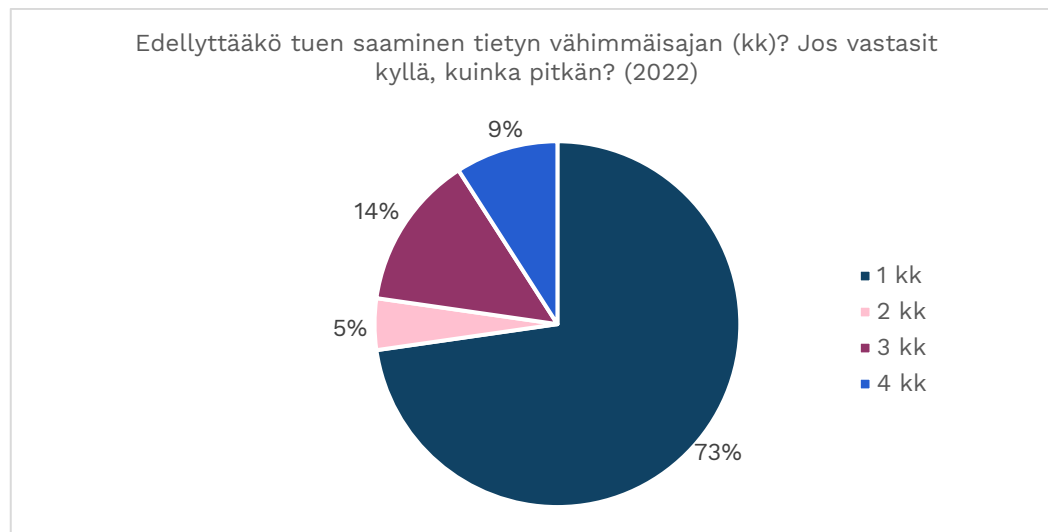
Onko kuntanne asettanut erityisiä ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle? (2022)	N	%
Kyllä	42	82,4
Ei	9	17,6
Yhteensä	51	100,0

Kuntalisää maksavista kunnista lähes puolet on edellyttänyt, että perheen kaikki lapset hoidetaan kotona. Niistä 52 kuntalisää maksavista kunnista 22 (49 %) oli asettanut edellä mainitun ehdon lisän maksamiselle. Aikaisemmassa vuoden 2020 kyselyssä vastaava ehto oli vielä käytössä 58 prosentissa ehtoja tuen maksamiselle asettaneista kunnista. Lähes yhtä suuri osuus kunnista asetti ehdoksi sen, että vanhempi hoitaa lastaan itse (56 %, 21 kuntaa). Kyselyssä jo listattujen ehtojen lisäksi 20 (44 %) kunnassa oli käytössä muitakin ehtoja. Näitä muita kuntalisän saamisen ehtoja olivat muun muassa lapsen ikään tai huoltajien saamiin muihin korvauksiin liittyvät asiat.

Kuvio 4. Kuntien asettamia ehtoja kuntalisän saamiselle (n=45)

Osassa kuntia on tapana määritellä kuntalisän saamisen ehdoksi tietty vähimmäisaika. Kysymykseen vastanneiden osalta 22 (42 %) kuntaa määritteli kuntalisän saamisen edellytykseksi vähimmäisajan. Suurin osa (73 %) kysymykseen vastanneista kunnista määritteli kuntalisän maksamiselle vähintään yhden kuukauden jakson. Kahden kunnan osalta kuntalisän saaminen edellytti vähintään neljän kuukauden ajanjaksoa.

Kuvio 5. kuntalisän saamisen vähimmäisaika (n=22)

2.3 Kotihoidon tuen kuntalisän suuruus

Lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus oli vuonna 2022 keskimäärin 165 euroa/lapsi. Keskimäärin kuntalisää maksettiin vuoden 2022 kyselyn perusteella alle 3-vuotiaasta lapsesta 169 euroa. Lisän suuruuden vaihteluväli oli alle 3-vuotiaasta lapsesta 50–350 euron välillä kunnasta riippuen. Yli 3-vuotiaasta maksettiin kuntalisää keskimäärin 130 euroa ja lisän vaihteluväli oli 30–300 euroa kunnasta riippuen. Sisaruskorotus vaihteli 29–200 euron välillä ja oli keskimäärin 70 euroa.

Kuntalisän suuruudessa on vuosien varrella tapahtunut jonkin verran muutoksia. Edellisessä kyselyssä kuntalisät olivat aiempia kyselyitä selkeästi korkeammalla tasolla. Lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus oli vuonna 2020 keskimäärin 171 euroa/lapsi. Myös ikäryhmien välillä kuntalisän suuruus on muuttunut. Kuntalisän vaihteluväli oli alle 3-vuotiaasta lapsesta 77–350 euron välillä ja yli 3-vuotiaasta 40–350 euroa kunnasta riippuen. Eri kyselyjen vertailtavuuden osalta on huomioitava, että vastaajamäärät eri vuosina ovat vaihdelleet. Vuonna 2014 alle 3-vuotiaasta maksettiin kuntalisää keskimäärin 153 euroa/lapsi ja yli

3-vuotiaasta keskimäärin 97 euroa/lapsi. Vuonna 2016 alle 3-vuotiaasta kuntalisä oli keskimäärin 160 euroa/lapsi ja yli 3-vuotiaasta 84 euroa/lapsi. Vuonna 2018 alle 3-vuotiaasta lapsesta kuntalisä oli keskimäärin 154 euroa ja yli 3-vuotiaasta maksettiin 86 euroa.

Nyt toteutetun kyselyn perusteella kuntalisät ovat hieman laskeneen alle kolmevuotiaiden osalta. Mutta yli kolmevuotiaille maksettavassa kuntalisässä on tapahtunut nousua.

Kyselyn perusteella kuntalisää maksettiin vuonna 2022 keskimäärin 6 euroa vähemmän lasta kohden kuin vuonna 2020. Vuoteen 2018 verrattaessa kuntalisää sen sijaan maksetaan nyt keskimäärin 18 euroa enemmän lasta kohden.

Taulukko 5. Kuntalisän suuruus euroa/lapsen ikä

Kuntalisä suuruus euroa/lapsen ikä (2022)	ka. €	Minimi €	Maksimi €
Alle 3-vuotiaiden keskimääräinen kuntalisän määrä	169	50	350
Yli 3-vuotiaiden keskimääräinen kuntalisän määrä	130	30	300
Yhteensä kaikki kuntalisää saavat	165	30	350

Kuntalisä voi myös vaihdella perheen lasten lukumäärän mukaan. Kaikista lapsista ei välttämättä makseta samansuuruisia kuntalisää.

Nuorimmasta lapsesta kuntalisä on Kelan maksaman hoitolisän suuruinen korotettuna 10 % (max 201,88 euroa/kk). Muista alle kouluikäisistä lapsista 50 euroa/lapsi/kk.

Nuorimmasta lapsesta 58 euroa, perheen muista lapsista 50 euroa.

150 euroa/ensimmäinen alle 3-vuotias, 100 euroa/muut alle 3-vuotiaat

Alle 1 v 6 kk lapsesta maksetaan 220 euroa/kk, 1 v 6 kk lapsesta – 2-vuotiaasta lapsesta maksetaan 200 euroa/kk. Yli 2-vuotiaasta lapsesta ei makseta.

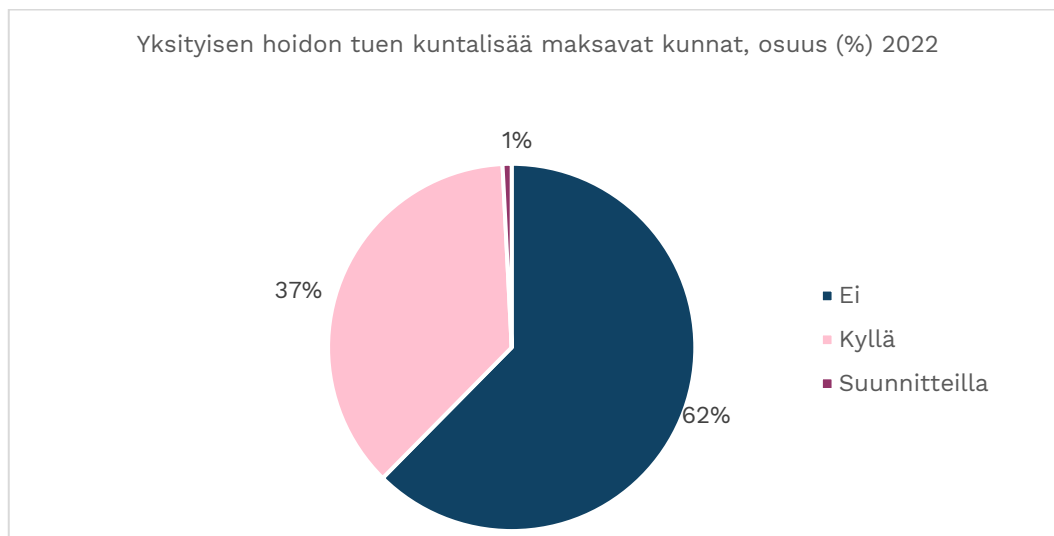
3 Yksityisen hoidon tuen kuntalisä

Lasten yksityisen hoidon tukea voi saada perhe, jossa on alle kouluikäinen lapsi, jota hoitaa perheen palkkaama hoitaja tai yksityinen varhaiskasvatuksen tuottaja. Tukea ei voi saada, jos lapsi on kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa tai hänelle on varattu sieltä varhaiskasvatuspaikka.

Yksityisen hoidon tuki koostuu hoitorahasta, tuloihin perustuvasta hoitolisästä sekä mahdollisesta kuntalisästä. Hoitorahaa maksetaan 178,32 euroa/kk/lapsi (vuonna 2020 173,95 euroa/kk/lapsi). Hoitolisä on enintään 149,96 euroa/kk/lapsi (146,29 euroa/kk/lapsi). Hoitolisä maksetaan kaikista alle kouluikäisistä lapsista, jotka ovat yksityisessä hoidossa, jos vanhempien tulot jäävät tulorajojen alle. Tuki voi olla enintään lapsen hoitomaksun suuruinen. Kela tekee vuosittain yksityisen hoidon tukeen indeksitarkistuksen, mikä voi muuttaa tuen määrää.

Kyselyyn vastanneista kunnista 92 eli 37 prosenttia maksoi yksityisen hoidon tuen kuntalisää vuonna 2022. Kuntalisän käyttöönottoa suunniteltiin vain kahdessa kunnassa. Vuoden 2020 kyselyssä yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksettiin 93 (36 %) kyselyyn osallistuneessa 261 kunnassa. Vuonna 2018 yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksettiin 97 kunnassa ja 109 kunnassa vuonna 2016.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) viimeksi kartoittanut tammi-kuussa 2019 yksityisen varhaiskasvatuksen järjestämistä Suomessa. Kartoituksessa on mukana myös kunnat, joissa ei makseta kunnan päättämää yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Kartoituksen mukaan yksityisen hoidon tukea maksettiin kaikkiaan yhteensä 140 kunnassa, kun vastaavassa kartoituksessa vuonna 2017 tukea maksettiin vielä 155 kunnassa.

Kuvio 6. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat (n=250)

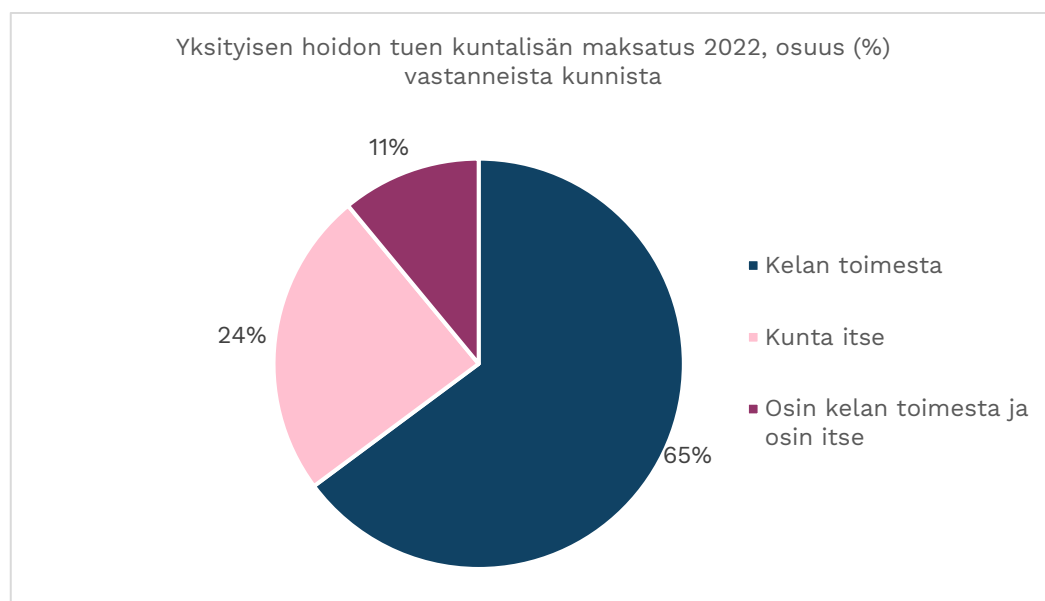
Taulukossa 6 on kuvattu, miten yksityisen hoidon tukea maksetaan erikokoisissa kunnissa. **Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan erityisesti suurissa ja keskisuurissa vähintään 20 000 asukkaan kunnissa** niin, että kuntalisää maksavien kuntien osuus on vähintään 75 prosenttia kysymykseen vastanneista kunnista. Pienemmissä alle 20 000 asukkaan kunnissa kuntalisää maksettiin noin vajaassa 40 prosentissa kysymykseen vastanneiden kuntien osalta. Yksityisen hoidon tuen maksaminen pienissä alle 5 000 asukkaan kunnissa ei ole kovinkaan tavallista. Kyseisessä kokoluokassa 14 kunnassa 100:sta kysymykseen vastanneista maksettiin yksityisen hoidon tukea.

Taulukko 6. Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat asukasluvun mukaan Manner-Suomen kunnista (n=250)

Kuntakoko	Kyllä, osuus kyselyyn vastanneista (%) 2022	Kyllä, osuus Manner-Suomen kunnista 2022
Yli 100 000 as.	77.8	77.8
50 000–100 000 as.	75.0	75.0
20 000–50 000 as.	75.0	70.6
10 000–20 000 as.	38.9	34.1
5 000–10 000 as.	38.7	32.9
Alle 5 000 as.	14.0	11.3
Yhteensä	36.8	31.4

3.1 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksatus

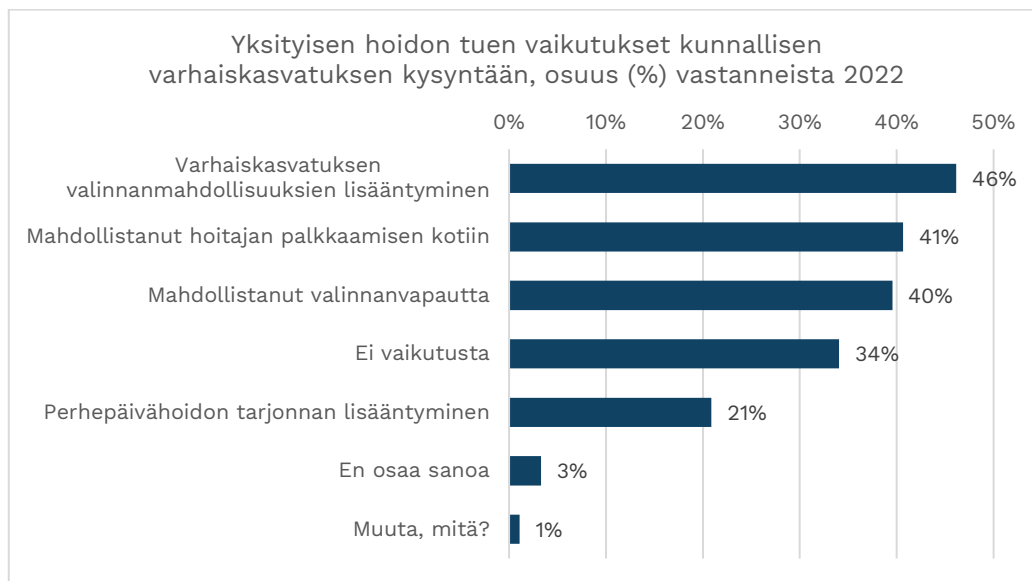
Lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukaisesti kela ja kunta voivat sopia, että kela hoitaa kunnan päättämin perustein määräytyvän kuntalisän toimeenpanoon kuuluvat tehtävät. Kunta voi hoitaa yksityisen kuntalisän maksamisen myös itse. **Kyselyn perusteella kela hoitaa yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamisen 59 (65 %) kuntalisää maksavassa kunnassa ja 22 (24 %) kuntaa maksattaa kuntalisän itse.** Kahdessa kunnassa kuntalisää maksetaan joiltakin osin itse ja osin kelan toimesta.

Kuvio 7. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksatus (n=91)

3.2 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään

Kuntalisää maksavista kunnista 31 kuntaa ilmoitti, että kuntalisällä ei ole ollut vaikutusta kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään. **Yleisimmin kuntalisää maksavissa kunnissa nähtiin, että yksityinen varhaiskasvatus täydentää kunnallista tarjontaa ja lisää kunnassa järjestettävän varhaiskasvatuspalvelun valinnanmahdollisuuksia huoltajille.** Lisäksi 37 kuntaa ilmoitti, että kuntalisä on mahdollistanut perheelle lapsen hoidon järjestämisen siten, että perhe on voinut palkata hoitajan kotiin. Yksityisen perhepäivähoidon tarjonnan arveltiin lisääntyneen 19 kunnassa.

Kuvio 8. Yksityisen hoidon tuen kuntalisällä on ollut vaikutusta palvelujen kysyntään (n=91)

Suurin osa yksityisen hoidon kuntalisää maksavista kunnista (70 %) on asettanut erityisiä ehtoja kuntalisän maksamiselle. Yli puolella vastanneista kunnista (56 %) kuntalisän maksamisen ehtona oli, että varhaiskasvatuksen tuli kestää yli 5 tuntia päivässä. Muu syy liittyi yleisimmin siihen, että kuntalisää ei makseta esiopetuksessa olevan lapsen osalta. Lisäksi muina syinä mainittiin muun muassa lapsen hoitoaikaan liittyviä rajoituksia sekä se, että heinäkuulta ei makseta kuntalisää. Maksamisen ehtona oli myös jonkin vähimmäisajan täyttyminen (40 %). Kunnissa oli selvästi vähemmän asetettu lisän saamisen ehdoksi vanhemman työssä käynti tai opiskelu (19 %) tai se, että tukea maksetaan vain täydistä kuukausista 9 kunnassa (16 %).

Esioppilaista ei makseta.

Hoitoaika viikossa vähintään 25 tuntia.

Heinäkuulta ei makseta.

Jos perhe saa vanhempainpäivärahaa kuntalisää ei makseta.

Kuvio 9. Kuntien asettamat ehdot yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamiselle (n=63)

3.3 Yksityisen hoidon tuki hoitomuodoittain

Seuraavassa käydään lyhyesti läpi yksityisen hoidon kuntalisän suuruutta ja vaihteluväliä hoitomuodoittain, kun lapsi on kokopäivähoidossa. Kuntalisän suuruutta tarkastellaan päiväkodissa tapahtuvan toiminnan, perhepäivähoidon ja ryhmäperhepäivähoidon näkökulmasta. Lisäksi kuntalisän suuruutta tarkastellaan tilanteessa, jos hoitaja hoitaa lasta perheen kotona huoltajan toimiessa työnantajana. Tällöin kyseessä on perheen palkkaama hoitaja.

Kuntalisän suuruus voi vaihdella kunnittain ja taulukoissa kerrotaan kuntalisän suuruus keskimäärin sekä lisän vähimmäis- ja enimmäismäärät.

3.3.1 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa

Päiväkodissa varhaiskasvatuksessa olevan lapsen kuntalisän vähimmäismäärä oli 84 euroa/lapsi. Enimmillään lisää maksettiin 890 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla kuntalisän suuruus oli keskimäärin päiväkotihoidossa 412 euroa ja yli 3-vuotiaan kohdalla 305 euroa.

Taulukko 7. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa euroa/lapsen ikä

Kokopäivähoito (2022)	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	412	306
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	100	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	890	470

3.3.2 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa

Kuntalisän vähimmäismäärä perhepäivähoidossa oli 84 euroa/lapsi. Enimmillään kuntalisää maksettiin kokopäiväisessä perhepäivähoidossa 600 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla oli keskimääräinen kuntalisä perhepäivähoidossa 258 euroa ja yli 3-vuotiaan lapsen kohdalla 221 euroa kokopäiväisessä perhepäivähoidossa.

Taulukko 8. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa euroa/lapsen ikä

Kokopäivähoito (2022)	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	258	221
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	100	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	600	360

3.3.3 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa

Ryhmäperhepäivähoidossa olevan lapsen kuntalisän vähimmäismäärä oli 84 euroa. Enimmillään kuntalisää maksettiin kokopäiväisessä ryhmäperhepäivähoidossa 680 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kohdalla oli keskimääräinen kuntalisä ryhmäperhepäivähoidossa 332 euroa ja yli 3-vuotiaan lapsen kohdalla 272 euroa kokopäiväisessä ryhmäperhepäivähoidossa.

Taulukko 9. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa euroa/lapsen ikä

Kokopäivähoito (2022)	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	332	272
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	100	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	680	470

3.3.4 Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus kotiin palkatun hoitajan kohdalla

Kuntalisän vähimmäismäärä perheen kotona olevan hoitajan kohdalla oli 84 euroa ja enimmäismäärä 600 euroa/lapsi. Alle 3-vuotiaan lapsen kuntalisä oli keskimäärin 259 euroa ja yli 3-vuotiaan 227 euroa.

Taulukko 10. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus, kun hoitaja perheen kotona, euroa/lapsen ikä

Kokopäivähoito (2022)	Alle 3-vuotias	Yli 3-vuotias
Kuntalisän keskiarvo euroa/lapsi	259	227
Kuntalisä vähintään euroa/lapsi	84	84
Kuntalisä enintään euroa/lapsi	600	360

3.4 Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä

Vuoden 2016 kyselyssä on kartoitettu ensimmäisen kerran yksityisen hoidon piirissä olevien lasten määrää. Nyt asiaa kysyttiin kolmannen kerran. Esitetyt lapsimääriä kuvaavat luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, mutta lasten määrän muutosta voidaan niiden perusteella arvioida. Lasten määrän laskemista hankaloittaa se, että yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä vuoden aikana vaihtelee. Samoin saattaa vaihdella lapsen hoitomuoto sekä hoitoaika kalenterivuoden aikana. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä siis vaihtelee jopa kuukausittain. Vuonna 2016 kyselyn mukaan lapsia yksityisen hoidon tuella oli 15 882, vuonna 2018 lapsia oli 14 938 ja edellisen vuoden 2020 kyselyn perusteella yksityisen hoidon tuella oli keskimäärin 11 229 lasta. **Kyselyn perusteella yksityisen hoidon tuen käyttö kunnissa edelleen laskee.** Nyt tehdyn kyselyn perusteella vastaajakunnissa on yksityisen hoidon tuella 8937 lasta. Suuntaus on sama valtakunnallisissa tilastoissa. Valtakunnallisen terveyden ja hyvinvointilaitos THL julkaiseman tilaston mukaan tilastointipäivänä 31.12.2021 yksityisen hoidon tuella oli lapsia 9 330 ja vastaavasti vuonna 2020 11 449 (THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi). Voidaan siis olettaa, että yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä edelleen vähenee.

Taulukko 11. Yksityisen hoidon tuen piirissä olevien lasten määrä vastaajakunnissa

Vastaajakunnissa lapsia yksityisen hoidon tuen piirissä 31.12.2021	Lasten määrä
Vastaajakunnissa lapsia yksityisen hoidon tuen piirissä (lkm)	8937
– josta päiväkodeissa olevien osuus (%)	61.1
– josta perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus (%)	30.5
– josta kotona hoitajan kanssa olevien osuus (%)	8.4
Alle 3-vuotiaiden lasten määrä yksityisen hoidon tuen piirissä (lkm)	2277
Alle 3-vuotiaiden osuus yksityisen hoidon piirissä olevista lapsista (%)	28.6
Alle 3-vuotiaista tuen piirissä olevista lapsista on:	
– päiväkodeissa (%)	46.2
– perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa (%)	39.4
– hoidetaan kotona (%)	14.4

Yksityisen hoidon piirissä olevien lasten suosituin hoitopaikka on päiväkot, joissa on lapsista yli 60 prosenttia. Lasten osuus päiväkotitoiminnasta on kuitenkin merkittävästi vähentynyt, sillä edellisessä vuoden 2020 kyselyssä päiväkodeissa oli lähes 78 prosenttia yksityisen hoidon tuella hoidetuista lapsista. Lasten määrä päiväkodeissa on vähäisempi kuin mitä se on ollut aikaisemmissa kyselyissä. Vuoden 2018 kyselyssä lapsista 66 prosenttia oli päiväkodissa (vuonna 2016 67 %). Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus on taas merkittävästi noussut. lapsista lähes 31 prosenttia perhe- tai ryhmäperhepäivähoidossa. Vuoden 2020 kyselyssä noin 17 prosenttia lapsista oli perhepäivähoidossa (vuonna 2018 26 %). Perheen palkkaaman hoitajan hoidossa lapsista oli reilu 8 prosenttia. Tältä osin lasten osuus on aikaisempien kyselyjen osalta vaihdellut. Vuoden 2020 kyselyssä kotona hoidettavien osuus oli noin 5 prosenttia (2018 9 %, 2016 13 %). Yksityisen hoidon tuen piirissä olevista on alle 3-vuotiaiden osuus vajaa 29 prosenttia, vuonna 2020 toteutetussa kyselyssä lapsista alle 3-vuotiaita oli 28 prosenttia (vuonna 2018 24 %).

3.5 Lapsen tukeminen ja yksityisen hoidon tuki

Varhaiskasvatustalakeia on muutettu siten että 1.8.2022 alkaen tulee lapsen tehostetun ja erityisen tuen osalta tehdä hallintopäätös. Varhaiskasvatustalain (540/2018) mukaan jos kyseessä on yksityisen palveluntuottajan tuottama varhaiskasvatus, päätöksen tekee palveluntuottajan esityksestä varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta. Kysymme tässä kyselyssä ensimmäistä kertaa,

onko kunnassa jo päätetty, miten yksityisen hoidon tuen osalta päätöksen tekeminen tullaan toteuttamaan.

Kysymykseen vastanneiden 89 kunnan osalta 63 kunnassa ei ole vielä tehty päätöstä hallintopäätöksen tekemisestä. Kyselyn perusteella 26 kuntaa on päättänyt viranhaltijasta, joka hallintopäätöksen tekee. Yleisimmin päätöksen tekijänä on kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja tai aluepäällikkö.

Taulukko 12. Tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätöskäytännöt (n=89)

Onko kunnassanne päätetty tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätöksen tekemisestä yksityisen hoidon tuen päiväkotia ja perhepäivähoitotoiminnassa? (2022)	N	%
Ei vielä	63	70,8
Kyllä	26	29,2
Hallintopäätöksen tekee:		
– Kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja	14	53,8
– Aluepäällikkö tai vastaava	7	26,9
– Kunnan oman toiminnan toimipisteen lähijohtaja	0	0,0
– Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0	0,0
– Muu viranhaltija – nimike:	5	19,2

Kunnat kertoivat muita yksityisen hoidon tuen lapsikohtaisia kuntalisäkäytäntöjä erityisen ja tehostetun tuen osalta. Avoimien vastausten perusteella kaikissa kunnissa ei ole vielä päätetty miten mahdolliset kustannuksia aiheuttavat tuen muodot tullaan korvaamaan palveluntuottajille. Mahdollisten korvauskäytänteiden osalta käytännöt kunnissa vaihtelevat. Vastausten perusteella joissakin kunnissa on tapana siirtää tukea tarvitsevat lapset oman toiminnan piiriin. Melko tyypillisesti kunta tarjoaa varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultointipalveluja myös yksityisen hoidon tuella toimiviin toimipisteisiin.

”Palveluntuottajan vastuulla järjestää tuen asiat. Kaupunki tarjoaa tarvittaessa konsultaatiota.”

”Yksityisten pk osalta valmistelu on meneillään ja päätökset 1.8.22 lakimuutokseen liittyen tehdään kesäkuussa”.

”Prosessit pyritään saamaan mahdollisimman yhtenäisiksi kunnan omien prosessien kanssa. Kun tuesta on hallintopäätös, palveluntuottaja voi hakea kuntalisää tuen järjestämiseen. Asia käsittelyssä”.

”Erityisen ja tehostetun tuen lapset sijoitetaan kunnalliseen varhaiskasvatukseen”.

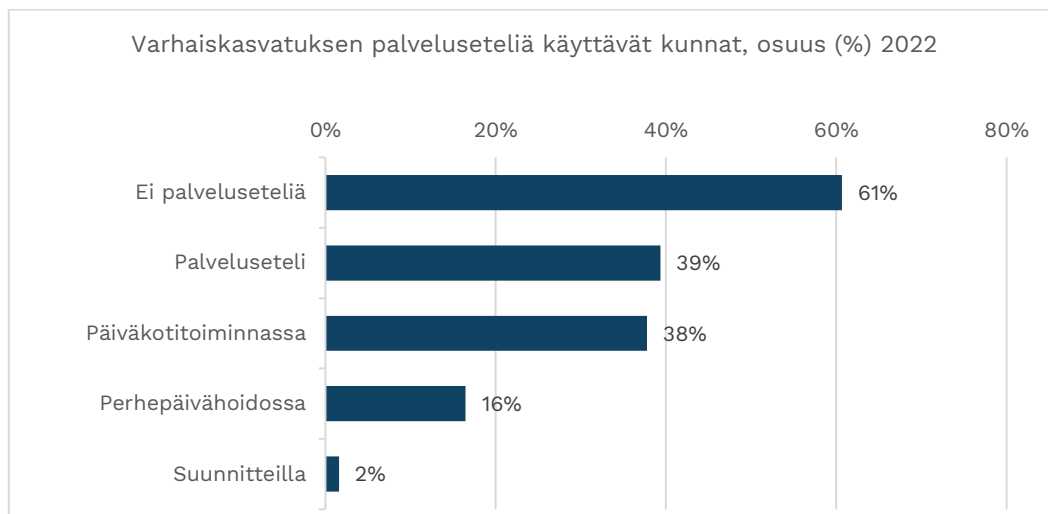
”Käytäntönä on, että yksityisen hoidon tuen lapsen tuen tarpeessa kunta tarjoaa erityisopettajan konsultaatiota yksityiselle hoitajalle. Tilannetta arvioidaan ja neuvotellaan yhdessä huoltajien kanssa, että toteutuisiko tuki lapselle paremmin päiväkodissa”.

4 Varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttö kunnissa

Kunta voi järjestää varhaiskasvatustain 10 a §:n mukaan varhaiskasvatustalve-luita mm. antamalla palvelunkäyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu-setelistä annetun lain (569/2009) mukaisen palvelusetelin. Kunta sitoutuu täl-löin maksamaan palvelun käyttäjän palvelujen tuottajalta hankkimat palvelut setelin arvoon asti. Kunta asettaa palvelusetelin arvon ja hyväksyy yksityiset palvelusetelipalvelun tuottajat järjestelmän piiriin.

Palvelusetelin käyttöön sisältyy asiakkaan oma valinnanvapaus. Asiakkaalla on oikeus valita kunnan hyväksymistä tuottajista se palveluntuottaja, jonka palve-luita hän haluaa ao. palvelussa käyttää. Palveluntuottajaksi voidaan valita toi-mija, jotka täyttävät palvelusetelistä annetun lain 5 §:n mukaiset edellytykset. Asiakkaalla on myös oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta palvelusetelistä, jolloin kunnan tulee ohjata hänet kunnan muilla tavoin järjestämien palvelujen piiriin.

Kyselyyn vastanneista kunnista 98 (39 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli varhaiskasvatustalve-luissa vuonna 2022. Vastaavasti vuoden 2020 kyselyssä 95 (36 %) ilmoitti käyttävänsä palveluseteliä. Vuonna 2018 seteliä käyttäviä kuntia oli 75, vuonna 2016 48. Vertailtaessa aikaisempiin kyselyihin palvelusetelin käyttö on ollut aina edellistä kyselyä suurempi. Kunnat ovat siis enenevässä määrin alkaneet järjestää varhaiskasvatusta myös palvelusetelin avulla. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen syksyllä 2019 tekemän kar-toituksen mukaan palveluseteliä käytti 92 kuntaa.

Kuvio 10. Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli? (n=249).

Palvelusetelin käyttöönottoa suunniteltiin vuonna 2022 neljässä kunnassa. Palveluseteli oli huomattavasti yleisempää päiväkotitoiminnassa (94 kunnassa) kuin perhepäivähoidossa (41 kunnassa). Aikaisemmassa vuoden 2020 kyselyssä palveluseteliä suunniteltiin viidessä kunnassa.

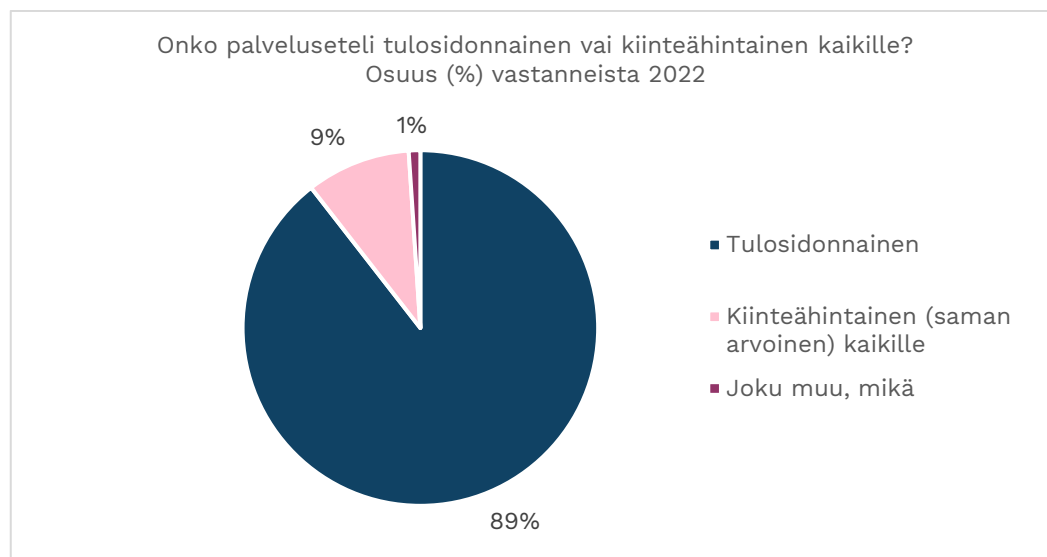
Palvelusetelin käyttö on edelleen kasvanut edellisiin kyselyihin verrattuna.

Kunnat ovat lähes luopuneet ostopalvelutoiminnasta ja yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä vähenee. Palveluseteli yksityisen varhaiskasvatuspalvelun toteuttamisessa kiinnostaa kuntia muita vaihtoehtoja enemmän. Vuonna 2012 palveluseteli oli käytössä vain 25 kunnassa ja 23 kuntaa suunnitteli sen käyttöönottamista. Vuoden 2014 kyselyn mukaan 38 kunnassa oli palveluseteli käytössä varhaiskasvatuksessa ja 24 kuntaa suunnitteli sen käyttöönottamista. Vuoden 2016 osalta 48 kuntaa käytti palveluseteliä. Vuoden 2018 kyselyn perusteella palveluseteli oli käytössä 75 kunnassa ja 11 kuntaa suunnitteli käyttöönottoa. Vuonna 2020 toteutetussa kyselyssä palveluseteli oli käytössä 95 kunnassa ja sen käyttöönottoa suunniteltiin viidessä kunnassa. Nyt toteutetussa kyselyssä palveluseteliä käytettiin 98 kunnassa.

4.1 Tasasuuruinen vai tulosidonnainen palveluseteli

Kunnat myöntävät sekä tasasuuruisia että tulosidonnaisia palveluseteleitä. Yleensä setelin arvosta vähennetään laskennallinen perheen omavastuuosuus ("asiakasmaksu"). Yksityinen varhaiskasvatus on yleisesti kunnan omaa toimintaa täydentävä ja vaikuttaa siltä, että sen toteuttaminen tapahtuu enenevässä määrin palvelusetelimallilla. Tasasuuruinen tai kiinteähintainen palveluseteli on

kaikille perheille samansuuruinen riippumatta esimerkiksi perheen tuloista. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvo taas vaihtelee huoltajien tulojen mukaan. Tulosidonnaisen palvelusetelin osalta kunnat pyrkivät siihen, että huoltajien maksettavaksi jäävä omavastuuosuus noudattelisi vastaavaa maksua kuin kunta perisi varhaiskasvatuksesta, mikäli lapsi olisi kunnan toteuttamassa varhaiskasvatuksessa. Suurimmillaan palvelusetelin arvo voi siten olla yhtä suuri kuin palveluntuottajan hinta. Tulosidonnaisuudella pyritään siihen, että palvelusetelin valintaa ei merkittävästi rajoittaisi perheen tulotaso, vaihtoehto olisi yhdenvertainen kaikille perheille. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvon määrittely perustuu yleensä varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisiin tuloarajoihin ja periaatteisiin. Toimintatavasta voidaan kuitenkin päättää kunnassa.

Kuvio 11. tulosidonnainen vai kiinteähintainen palveluseteli (n=95)

Palvelusetelitoiminnassa tulosidonnainen palveluseteli oli käytössä 85 kunnassa, kun edellisessä kyselyssä tulosidonnaista palveluseteliä käytettiin 84 kunnassa. Vuoden 2018 kyselyssä se oli käytössä 62 kunnassa. **Kiinteähintaista palveluseteliä käytetään ainoastaan 9 kunnassa vuonna 2022**, vuoden 2020 kyselyssä kiinteähintaista palveluseteliä käytti 10 kuntaa. Kyselyn perusteella yksi kunta vastasi käyttävänsä jotakin muuta toimintatapaa. Toimintatavan osalta ei kuitenkaan kyselyssä annettu lisätietoja.

4.2 Palvelusetelin arvo euroa/kuukausi

Palvelusetelien suuruus vaihtelee kiinteähintaisessa palvelusetelissä kunnasta riippuen 650–1 344 euron välillä. Kiinteähintaisen palvelusetelin arvo vaihteli, riippuen onko kyse perhepäivähoitotoiminnasta vai päiväkotitoiminnasta.

Alimmillaan setelin arvo oli perhepäivähoidossa 650 euroa ja päiväkotitoiminnassa 770 euroa. Päiväkotitoiminnassa enimmillään kiinteähintaisen palvelusetelin arvo oli 1344 euroa ja perhepäivähoidossa 931 euroa.

Taulukko 13. Kiinteähintaisen palvelusetelin arvo

	Päiväkotitoiminta, euroa (2022)	Perhepäivähoito, euroa (2022)
Keskiarvo	850	782
Mediaani	830	777
Minimi	770	650
Maksimi	1344	931
N	27	13

Tulosidonnainen palveluseteli riippuu huoltajien tuloista ja mahdollisista muista lisäkertoimista. Suurimmillaan palveluseteli päiväkotitoiminnassa, 3 895 euroa ja perhepäivähoidossa 1 245 euroa. Pienintä palveluseteliä maksettiin päiväkotitoiminnassa, 10 euroa. Tulosidonnaisessa palvelusetelissä palvelusetelin arvo vaihteli päiväkotitoiminnassa 492–1 115 euron välillä ja perhepäivähoidossa 444–776 euron välillä.

Taulukko 14. Tulosidonnaisen palvelusetelin arvo

	Päiväkotitoiminta, euroa (2022)		Perhepäivähoito, euroa (2022)	
	Vähintään, euroa	Enintään, euroa	Vähintään, euroa	Enintään, euroa
Keskiarvo	492	1115	444	786
Mediaani	511,5	1137	439	750
Minimi	10	242	66	170
Maksimi	1162	3895	1230	1245
N	74	82	34	34

Palvelusetelin arvoon vaikuttivat myös erilaiset kertoimet. Kunnan määrittelemän palvelusetelin perushintaan määriteltiin erilaisia kertoimia esimerkiksi lapsen iän, hoitoajan tai erityisen tuen perusteella. Yli kolmevuotiaan lapsen kerroin kokopäiväisestä varhaiskasvatuksesta oli 1,0 ja alle kolmevuotiaalla kerroin oli keskimäärin 1,55. Osapäiväisen toiminnan osalta käytettiin keskimäärin kerrointa 0,63 ja tehostetun tai erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen kohdalla kertoimet vaihtelivat 1,06 ja 2,56 välillä.

Taulukko 15. Palvelusetelissä käytettävät kertoimet, päiväkotitoiminta

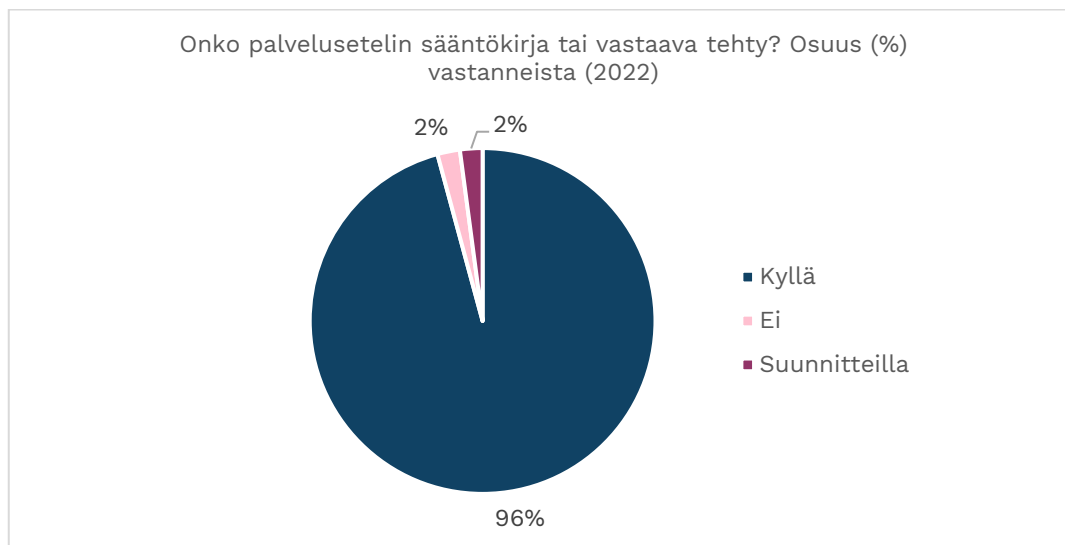
Päiväkotitoiminta, palvelusetelin "kerroin" (2022)	Alle 3-v. lapsi	Yli 3-v. lapsi	Osapäivähoito
Keskiarvo	1,55	1,00	0,63
Mediaani	1,51	1,00	0,60
Minimi	0,80	1,00	0,40
Maksimi	1,75	1,00	1,20
N	75	65	54

Taulukko 16. Palvelusetelissä käytettävät kertoimet, perhepäivähoito

Perhepäivähoito, palvelusetelin "kerroin" (2022)	Alle 3-v. lapsi	Yli 3-v. lapsi	Osapäivähoito
Keskiarvo	1,18	1,00	0,63
Mediaani	1,00	1,00	0,60
Minimi	1,00	1,00	0,35
Maksimi	1,70	1,00	1,00
N	29	27	25

4.3 Palvelusetelin sääntökirja

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain 5 §:n kohdan viisi mukaan palveluntuottajan tulee täyttää ”kunnan erikseen asettamat asiakkaiden tai asiakasryhmien tarpeisiin, palvelujen määrään tai laatuun tai kunnan olosuhteisiin liittyvät taikka muut vastaavat vaatimukset”. Nämä Kunnan erikseen asettamat vaatimukset määritellään yleensä palvelusetelin sääntökirjassa. Mikäli palveluntuottaja ei täytä sääntökirjassa määriteltyjä ehtoja, tuottaja ei voi toimia palvelusetelitoimijana.

Kuvio 12. palvelusetelin sääntökirjan laadinta (n=95)

Sääntökirjoissa olevat vaatimukset ovat kuntakohtaisesti päätettyjä. Olemme kyselyssä kartoittaneet tarkemmin sääntökirjan ehdoista tiloihin, henkilöstöön, varhaiskasvatuksen toteuttamiseen, palvelun hintaan ja poikkeusolosuhteisiin liittyviä ehtoja.

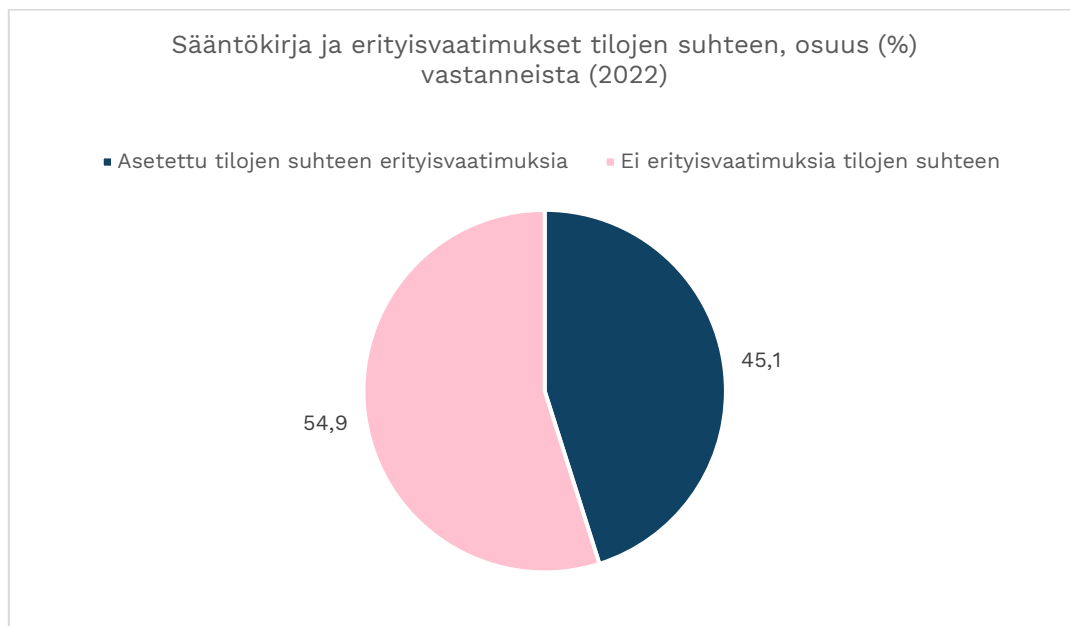
Kyselyn perusteella lähes puolet palveluseteliä käyttävistä kunnista (45 %) on sääntökirjassaan asettanut varhaiskasvatuksen toimintatiloihin liittyviä vaatimuksia.

”Palveluntuottajan toimitilojen on täytettävä turvallisuusmääräykset niin, että yksikössä huolehditaan lasten turvallisuudesta lain ja viranomaisten määräysten mukaisesti, sekä ylläpidettävä yksikkökohtaista turvallisuus-suunnitelmaa.”

”Käytössä päiväkotien suunnitteluohje.”

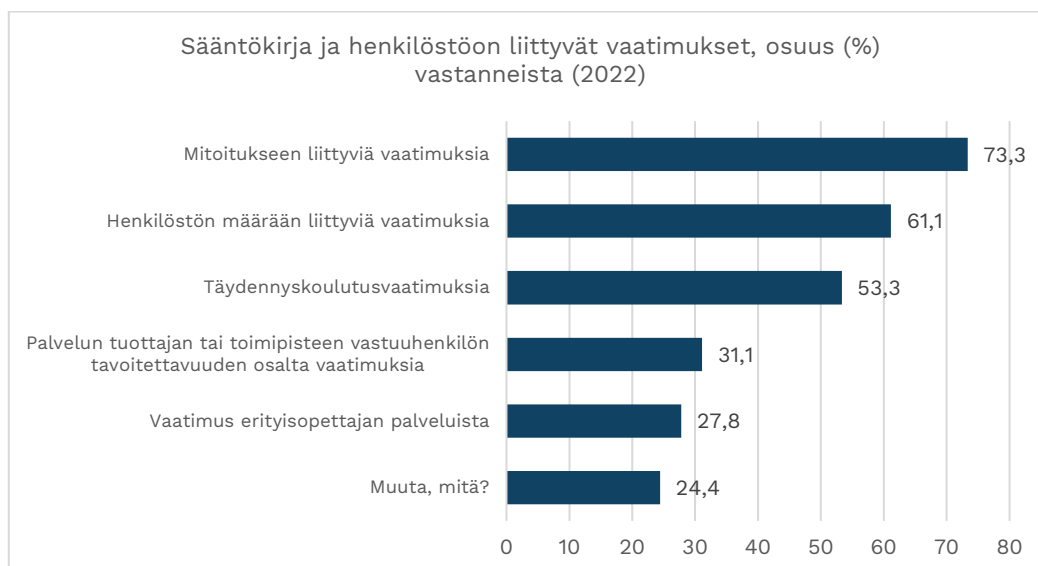
”Ennen palveluntuottajaksi hyväksymistä, on kaupungin hyväksyttävä päiväkotitilat, ympäristö, henkilökunta.”

”Samat tilavaatimukset kuin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa.”

Kuvio 13. Erityisvaatimuksia tilojen suhteen (n=82)

Henkilöstön osalta sääntökirjassa kiinnitetään erityisesti huomiota mitoitukseen liittyviin asioihin, 73 prosenttia vastanneista kunnista erityisiä määrityksiä mitoitukseen liittyen. Henkilöstön määrään liittyviä vaatimuksia kyselyn perusteella on 61 prosenttia vastanneista kunnista. Myös varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluista on vaatimuksia 25 kunnan sääntökirjoissa.

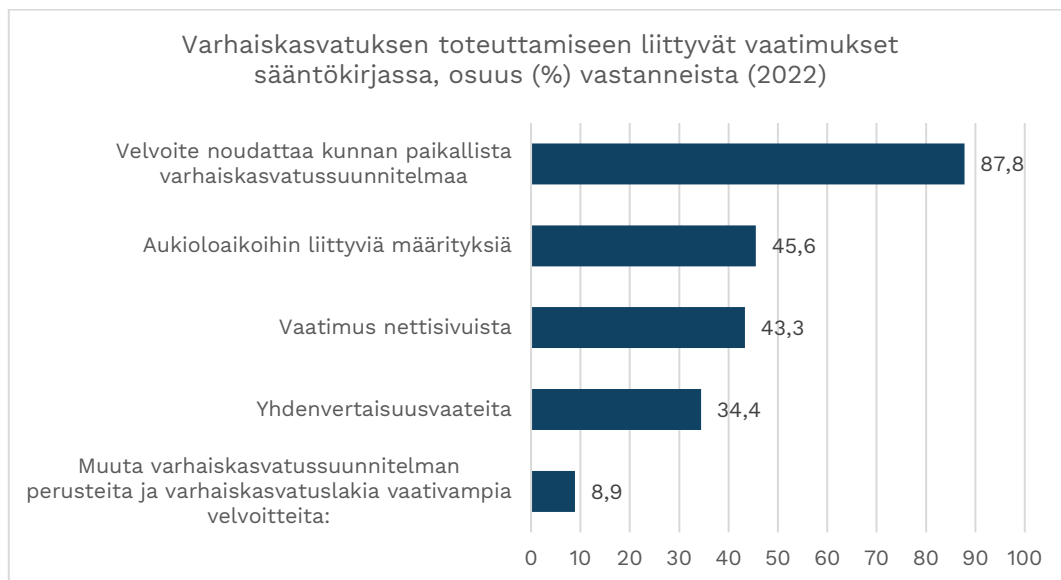
Kuvio 14. Sääntökirjan vaatimukset henkilöstöön liittyen (n=90)

”Vaatus osallistua kaupungin edellyttämiin työryhmiin ja koulutuksiin (pk johtaja, mahdollisuuksien mukaan henkilöstö osallistuu koulutuksiin), vaatimus toimittaa kaksi kertaa toimintakauden aikana henkilöstötiedot, henkilöstöllä velvollisuus osallistua vakan arviointiin yksilöarviointia toteuttamalla.”

”Palvelujen tuottajan palvelutason tulee olla vähintään yhtä hyvä kuin kunnan omana palvelunaan tuottaman palvelun taso.”

”Mitoitukseen ja henkilöstöön liittyvät vaatimukset tulevat laista, ei kunnan omia lisäyksiä. Täydennyskoulutus, vaaditaan käymään tiettyjä kunnan omia koulutuksia.”

Varhaiskasvatuksen toteuttamisen osalta yleisesti vaaditaan (88 %), että yksityisen toimijan tulee noudattaa kunnan paikallisesti laadittua varhaiskasvatussuunnitelmaa. Lisäksi noin puolessa kysymykseen vastanneiden kuntien sääntökirjoissa on vaatimuksia aukioloaikoihin, nettisivuihin sekä yhdenvertaisuuteen liittyviä vaatimuksia.

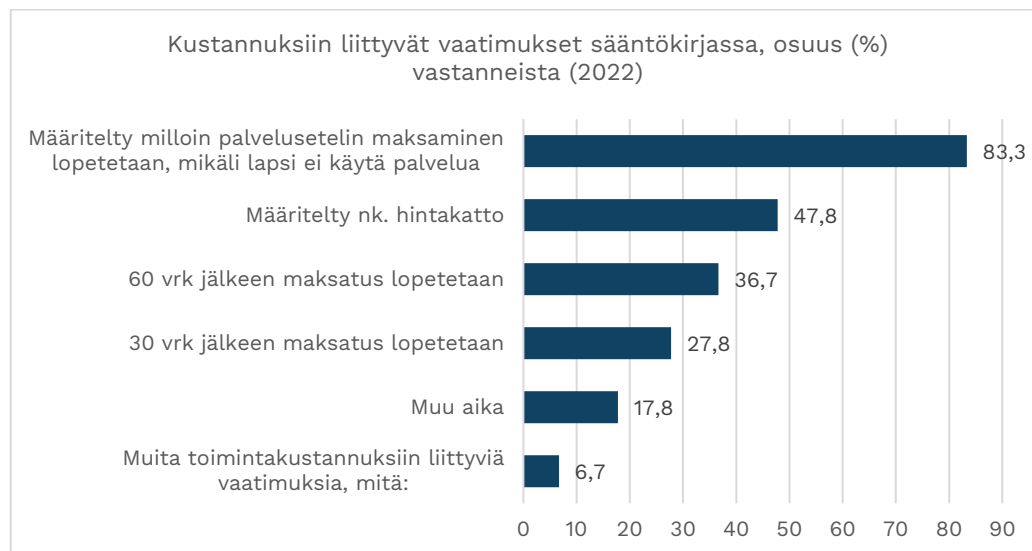

Kuvio 15. Varhaiskasvatuksen toteuttamiseen liittyviä vaatimuksia (n=90)

”Kaupunki edellyttää päiväkodeilta järjestelmää, johon vanhemmat itse tægäävät lapsen saapumis- ja lähtöajat.”

”Vuosisuunnitelman laadinta sekä toimintakertomus.”

Kustannuksiin liittyvien vaatimusten osalta kysymykseen vastanneiden kuntien osalta reilu 83 prosenttia on sääntökirjassaan määritellyt, milloin palvelusetelin maksaminen lopetetaan, mikäli lapsi ei käytä palvelua. Hintakattoon liittyviä määrittelyjä on lähes puolella kysymykseen vastanneista kunnista (48 %).

Kuvio 16. Palvelusetelin kustannuksiin liittyviä vaatimuksia (n=90)

Avoimissa vastauksissa lisäksi monia muita kustannuksiin liittyviä määrittelyjä.

”Palveluntuottaja saa halutessaan periä 1–30 euroa/kk suurempaa oma-vastuuosuutta perheiltä ns. tarvikemaksu.”

”Kaupunki pyytää lapsilistat kuukausittain palvelusetelin maksatuksen tarkistamista varten.”

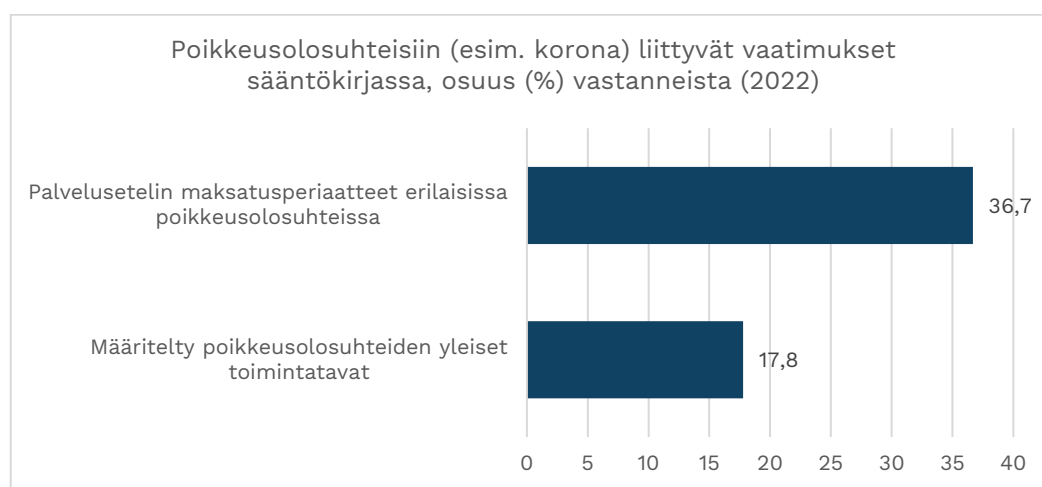
”Palvelusetelin arvon ohjeellisena tarkistusperiaatteena käytetään elinkustannusindeksiä.”

”Palveluntuottaja voi periä isämaksua max 75 euroa/kk.”

”Palveluseteliä maksetaan sen kuukauden loppuun, kun lapsen sopimus päättyy. Esiopetukseen siirtyvien osalta kuitenkin siihen saakka, kun esiopetus alkaa.”

”30 vrk jälkeen maksatus lopetetaan ei koske kesä- ja heinäkuuta.”

Vuoden 2020 maaliskuusta alkaen varhaiskasvatuksen toteuttamiseen on vaikuttanut koronapandemia. Lapset ovat olleet normaalia enemmän poissa. Pandemia on vaikuttanut myös henkilöstön poissaoloihin. Edellisessä kyselyn perusteella ei vielä juurikaan muutettu sääntökirjoja ja pohdittu palvelusetelin maksatusta poikkeusolosuhteissa ja lasten yllättävissä poissaolotilanteissa esimerkiksi karanteenin aikana. Vuoden 2020 kyselyn osalta noin 20 kunnassa oli sääntökirjoissa jotakin kirjauksia liittyen poikkeusolosuhteisiin. Nyt kysytyn perusteella 33 kuntaa ovat määritelleet palvelusetelin maksatusperiaatteita erilaisissa poikkeusolosuhteissa ja 16 kuntaa määritellyt myös yleisiä toimintatapoja edellä mainituissa tilanteissa.

Kuvio 17. Määrittämiä poikkeusolosuhteiden osalta (n=90)

4.4 Palvelusetelitoiminnan piirissä olevat lapset

Palvelusetelitoiminnan piirissä olevien lasten määrän arvioiminen on haastavaa, sillä lasten määrä vaihtelee vuoden aikana. **Kyselyn perusteella vastaajakunnissa oli 31.12.2021 palvelusetelitoiminnan piirissä 31 687 lasta**, joista alle 3-vuotiaita oli 8 527. Lasten määrä on hieman laskenut aiemmasta 2020 kyselystä, jolloin palvelusetelitoiminnan piirissä oli 32 253 lasta, joista alle 3-vuotiaita oli 8 697. Toisaalta lapsia on kuitenkin selvästi enemmän kuin aiemmissa kyselyissä, vuoden 2018 kyselyn perusteella silloisessa palvelusetelitoiminnassa oli yhteensä 23 901 (vuonna 2016 18 723) lasta, joista alle 3-vuotiaita oli 6 865 (4 331). Palvelusetelitoiminnassa olevien lasten määrä ei ole aiempaan kyselyyn verrattessa juurikaan muuttunut. Vuoden 2020 tilastojen perusteella varhaiskasvatukseen on osallistunut hieman vähemmän lapsia kuin vuonna 2019. Raporttia kirjoitettaessa ei ollut vielä käytettävissä vuoden 2021 lapsilukuja. Lasten osallistumisen vähenemiseen koronapandemia osaltaan vaikuttanut.

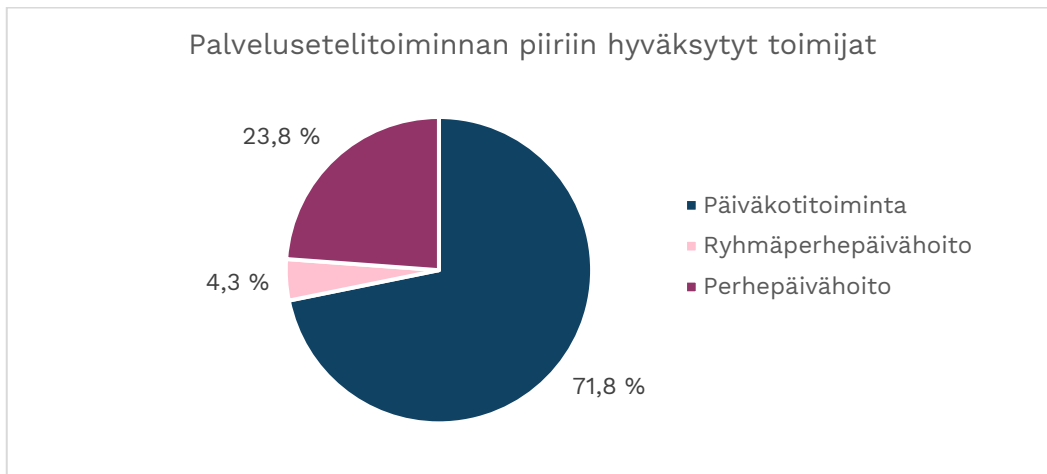
Taulukko 17. Palvelusetelitoiminnan piirissä olevien lasten määrä vastaajakunnissa.

Palveluseteli, lasten määrä 31.12.2021	lkm/osuus
Vastaajakunnissa lapsia palvelusetelitoiminnan piirissä (lkm)	31 687
– josta päiväkodeissa olevien osuus (%)	96,7
– joista perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa olevien osuus (%)	3,3
Alle 3-v. lasten määrä palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista yhteensä (lkm)	8527
Alle 3-vuotiaiden osuus palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista (%)	30,2
Alle 3-vuotiaista palvelusetelitoiminnan piirissä olevista lapsista on:	
– päiväkodeissa (%)	94,9
– perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa (%)	5,1

4.5 Palvelun piiriin hyväksytyt toimijat

Kunta hyväksyy yksityisen palvelusetelipalvelun tuottajat järjestelmän piiriin. Kunta voi vaatia palveluntuottajalta toiminnan sisältöön, laatuun tai muihin asioihin liittyviä velvoitteita, jotta tuottaja pääsee järjestelmän piiriin. Asiakas voi itse valita näistä toiminnan piiriin hyväksytyistä tuottajista sopivimman hoito- paikan ja hoitomuodon.

Palvelusetelitoimintaa käyttäviä kuntia oli kyselyssä 98. Näistä 91 kuntaa vastasi kysymykseen palvelusetelitoiminnan piiriin hyväksytyistä toimijoista. **Kunnissa oli yhteensä 1036 palvelusetelitoiminnan piiriin hyväksyttyä toimijaa. Näistä päiväkoteja eniten (72 %) perhepäivähoitoa antavia toimijoita oli toiseksi eniten (24 %), ja ryhmäperhepäivähoitoa antavia toimijoita muita vähemmän (4 %).**

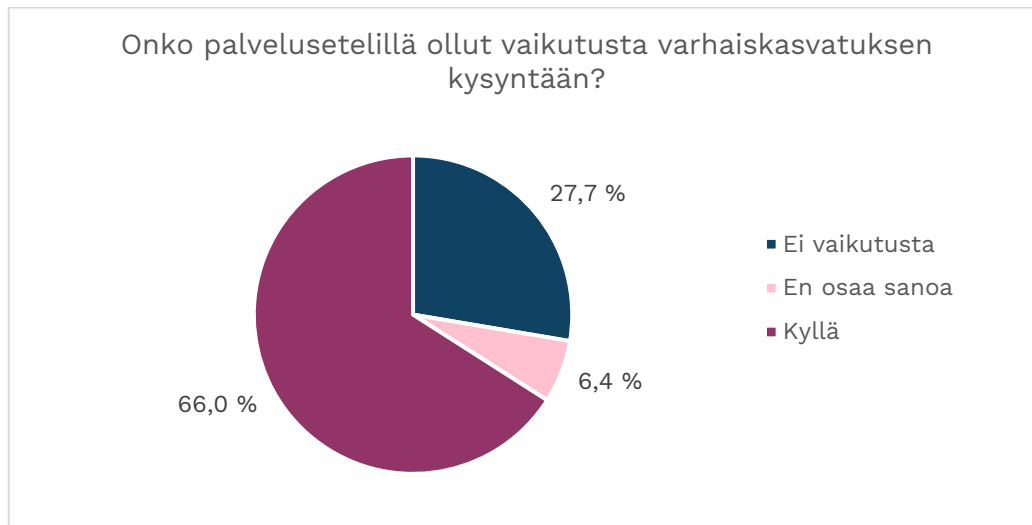

Kuvio 18. Palvelusetelitoiminnan piiriin hyväksytyt toimijat (n=91).

Palvelusetelitoiminnan osuus näyttää kyselyn perusteella edelleen kasvaneen aiempiin Kuntaliiton tekemiin kyselyihin verrattuna. Vaikuttaa siltä, että yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksaminen on samassa ajassa vähentynyt. Kunnat ovat siirtyneet käyttämään yksityisen toiminnan tukemisessa enenevässä määrin palvelusteliä.

4.6 Palvelusetelin käytön vaikutus varhaiskasvatuksen kysyntään

Kyselyn perusteella voidaan todeta, että palvelusetelillä on jonkin selkeä vaikutus varhaiskasvatuspalvelun kysyntään. Kysymykseen vastanneiden kuntien osalta 66 prosenttia arvioi, että palvelusetelitoiminnalla on ollut vaikutuksia palvelun kysyntään. Kunnista 28 prosenttia arvioi, että vaikutuksia ei ollut ja reilu 6 prosenttia ei osannut ottaa asiaan tarkemmin kantaa.

Kuvio 19. Onko palvelusetelillä ollut vaikutusta varhaiskasvatuksen kysyntään (n=94)

Kyselyn perusteella 98 palveluseteliä käyttävistä kunnista yli 80 prosenttia arvioi, että palveluseteli on lisännyt varhaiskasvatuspalvelun vaihtoehtoja sekä helpottanut paikkatilannetta. Lisäksi kunnissa nähtiin, että palvelusetelitoiminnalla on voitu vähentää investointitarvetta kunnan omaan päiväkotirakentamiseen. puolessa kysymykseen vastanneiden kuntien osalta palveluseteli nähtiin mahdollisuutena lisätä perheen mahdollisuuksia saada lapselleen varhaiskasvatusta oman kunnan ulkopuolelta tai vähentäneen varhaiskasvatuksen järjestämispainetta kunnan omassa toiminnassa.

Aiemmassa kyselyssä palvelusetelin vaikutukset ovat olleet samankaltaisia.

Kuvio 20. Palvelusetelin vaikutus varhaiskasvatuspalvelun kysyntään (n=62)

4.7 Lapsen tukeminen ja palveluseteli

Varhaiskasvatuslakia on muutettu siten että 1.8.2022 alkaen tulee lapsen tehostetun ja erityisen tuen osalta tehdä hallintopäätös. Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan jos kyseessä on yksityisen palveluntuottajan tuottama varhaiskasvatus, päätöksen tekee palveluntuottajan esityksestä varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta. Palvelusetelin osalta lain perustelujen mukaan voisi tehdä myös palvelusetelin myöntänyt kunta. Kysyimme tässä kyselyssä ensimmäistä kertaa, onko kunnassa jo päätetty, miten palvelusetelitoiminnan osalta päätöksen tekeminen tullaan toteuttamaan.

Kysymykseen vastanneiden 96 kunnan osalta 52 kunnassa ei ole vielä tehty päätöstä hallintopäätöksen tekemisestä. Kyselyn perusteella 44 kuntaa on päättänyt viranhaltijasta, joka hallintopäätöksen tekee. Yleisimmin päätöksen tekijänä on kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja tai aluepäällikkö.

Taulukko 18. Tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätöskäytännöt palvelusetelitoiminnassa (n=96)

Onko kunnassanne päätetty tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätöksen tekemisestä palvelusetelitoiminnan osalta? (2022)	N	%
Ei vielä	52	54,2
Kyllä	44	45,8
Hallintopäätöksen tekee:		
– Kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja	26	59,1
– Aluepäällikkö tai vastaava	11	25,0
– Kunnan oman toiminnan toimipisteen lähijohtaja	0	0,0
– Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0	0,0
– Muu viranhaltija – nimike:	7	15,9

Kunnat kertoivat palvelusetelin lisäkertoimista tehostetun ja erityisen tuen osalta. Tehostetun tuen osalta palvelusetelin kertoimet vaihtelivat 1,06 ja 2,46 välillä. Erityisen tuen osalta vastaavasti 1,48–2,56 välillä. Vastausten perusteella osassa kuntia toimintavoista ei ole vielä päätetty ja tuen eri kertoimet voivat muuttua.

”Lisäkertoimen tarve arvioidaan aina monialaisen yhteistyön kautta, yhteistyössä yksityisen palveluntuottajan edustajan, kunnallisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja varhaiskasvatuksen palvelupäällikön kanssa”.

”Palveluseteliin korotus *1,5, mikäli lapselle päätös tuesta. Mikäli erityisen tuen järjestelyt vaativat isoja henkilöstöresursseja tai toimintaympäristöön tehtäviä laajoja muutoksia, ohjataan kunnalliseen varhaiskasvatukseen”.

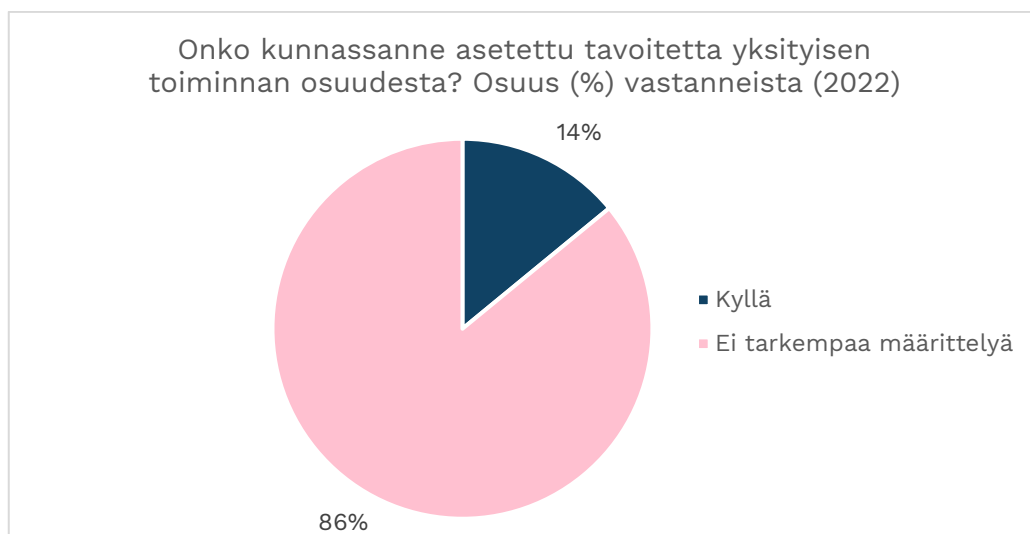
”Kerrointen määrittelyssä on mukana kaupungin varhaiserityiskasvatuksen edustaja”.

”Palvelusetelin sääntökirjan päivitys meneillään, mutta ei vielä päätöstä lopullisista kertoimista”.

”Palveluseteli voidaan maksaa 3-kertaisena”.

5 Yksityisen toiminnan osuus kunnan varhaiskasvatuksesta

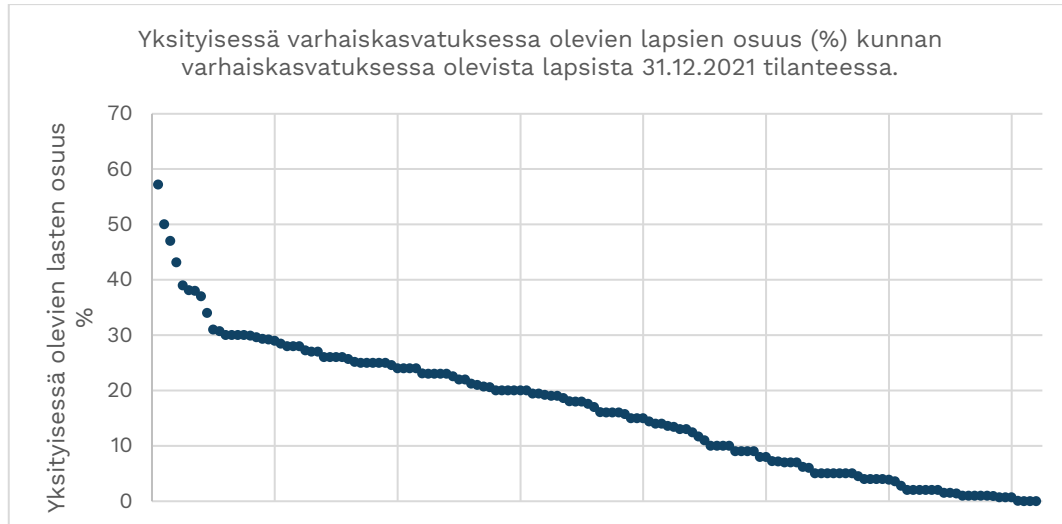
Joissakin kunnissa on asetettu tavoitteita yksityisen toiminnan määrän osalta. Asiaa kysyttiin nyt toista kertaa. **Kyselyn perusteella 35 kunnassa on asetettu jokin tavoite yksityisen varhaiskasvatustoiminnan määrästä.** Edellisen vuoden 2020 kyselyn perusteella tilanne ei ole kunnissa juurikaan muuttunut, kyselyn perusteella 36 kunnassa on silloin asetettu tavoite yksityisen varhaiskasvatus-toiminnan määrästä kunnassa.

Kuvio 21. Yksityiselle toiminnalle asetettu tavoitemäärä (n=249)

Kyselyssä kysyttiin myös tällä hetkellä yksityisessä toiminnassa olevien lasten määrää verrattuna kunnan omaan toimintaan. Kunnittainen vaihtelu yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistumisen suhteen oli kyselyn perusteella suurta. Enimmillään yksityisen toiminnan osuus varhaiskasvatuksessa olevista lapsista oli lähes 60 prosenttia. **Keskimäärin yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä oli noin 16,5 prosenttia kunnan omaan toimintaan verrattuna**

niissä kunnissa, joissa lapsia oli yksityisessä varhaiskasvatuksessa. On myös paljon kuntia missä yksityistä palvelua ei ole ollenkaan.

Kuvio 22. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus % (n=144, >0)

6 Kyselyn keskeiset tulokset

6.1 Vertailutietoa vuodesta 2008 alkaen

Kuntaliitto on selvittänyt vuodesta 2008 alkaen joka toinen vuosi lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisiin liittyviä summia ja laajuutta kunnissa. Palveluseteli otettiin kyselyyn mukaan vuonna 2012 alkaen. Vuoden 2022 kysely on jo kahdeksas.

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä on seurannan aikana kasvanut aina vuoteen 2012 asti, mutta sen jälkeen on kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä kääntynyt laskuun. Vuoden 2018 ja 2016 välillä lasku on ollut merkittävää. Edelliseen kyselyyn verrattuna kuntalisää maksavien kuntien määrä on pysynyt melko samana. On kuitenkin huomioitava, että kyselyyn vastasi hieman vähemmän kuntia edelliseen kyselyyn verrattuna.

Vuoden 2022 kyselyn perusteella on kotihoidon tuen kuntalisiä maksavien kuntien määrässä ei juurikaan ole tapahtunut muutosta. **Vuonna 2022 kotihoidon-tuen kuntalisää maksoi 52 kuntaa** (21 %) 251 kysymykseen vastanneen kunnan osalta ja kuntalisän maksamista suunniteltiin kahdeksassa kunnassa. Edellisen vuoden 2020 kyselyn perusteella kuntalisää maksoi 55 kuntaa (20,9 %) 263 kysymykseen vastanneen kunnan osalta. Voidaan olettaa, että kotihoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrässä ei ole tapahtunut juurikaan muutosta. Sen sijaan aiempaa suurempi joukko suunnittelee kuntalisän maksamista.

Perheille maksettava kotihoidon tuen keskimääräinen kuntalisä on hieman laskenut edelliseen kyselyyn verrattuna. Aiemmassa vuoden 2020 kyselyssä kotihoidontuen kuntalisä oli keskimäärin 170 euroa/lapsi kun se nyt toteutetun kyselyn perusteella oli 165 euroa/lapsi. Huomioitavaa on, että lakisääteisen kotihoidon tuen hoitorahan ja hoitolisän osalta merkittävää korotusta ei ole tehty indeksitarkistuksia lukuun ottamatta. Valtakunnallisena tavoitteena on nostaa varhaiskasvatukseen osallistumista, jolla voi olla vaikutusta siihen, miten kotihoidontukea kehitetään.

Vuonna 2014 yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi 123 kuntaa ja vuoden 2016 kyselyssä enää 109 kuntaa. Vuoden 2018 kyselyssä kuntalisää maksavien kuntien määrä oli 97 ja vuoden 2020 kyselyssä yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi 93 kuntaa. Nyt toteutetun kyselyn perusteella **yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi 92 kuntaa vuonna 2022**. Tuloksia arvioitaessa on huomioitava, että vuoden 2020 kyselyyn vastasi 12 kuntaa enemmän kuin nyt toteutettuun kyselyyn.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta aiempaan kyselyyn verrattuna. Kuntalisän suuruus vaihtelee hoitomuodosta riippuen ja **nyt tehdyn kyselyn perusteella maksettavan kuntalisän suuruus on hieman laskenut.** Mitään merkittävää muutosta asian osalta ei kuitenkaan ole tapahtunut.

Palvelusetelin osalta sitä käyttävien kuntien määrä on jatkuvasti kasvanut. Vuonna 2012 palvelustelitoimintaa oli 25 kunnassa, vuonna 2018 75 kunnassa ja vuoden 2020 kyselyssä jo 95 kunnassa oli käytössä palveluseteli. **Nyt toteutetun kyselyn mukaan palveluseteli on käytössä 98 kunnassa vuonna 2022. Palveluseteliä käyttävien kuntien määrä on edelleen hieman kasvanut, mutta huomattavasti aiempaa maltillisemmin.** Koronapandemialla voi olla myös vaikutusta asiaan. Palvelusetelin arvon vertailu on hieman haastavaa, koska palvelusetelin arvo riippuu monista tekijöistä, kuten tulosidonnaisuudesta tai kiinteähintaisuudesta sekä erilaisista kertoimista hoitoaikaan, lapsen ikään tai erityiseen tukeen liittyen.

Taulukko 19. Vertailua vuosien 2008, 2010, 2012, 2014, 2016, 2018, 2020 ja 2022 kuntakyselyistä.

Vertailut	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2022
Manner-Suomen kuntia, lkm	399	326	320	304	297	295	294	293
Kyselyyn vastanneita kuntia, lkm	375	326	320	288	256	255	263	251
Kotihoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat, lkm ja %	79 (21 %)	84 (26 %)	99 (31 %)	85 (30 %)	60 (23 %)	48 (19 %)	55 (21 %)	52 (21 %)
Kotihoidon tuen kuntalisän keskiarvo	151 €/lapsi	144 €/lapsi	148 €/lapsi	148 €/lapsi	152 €/lapsi	147 €/lapsi	170 €/lapsi	165 €/lapsi
Kotihoidon tuen kuntalisä vaihteluväli	50–250 €/lapsi	50–250 €/lapsi	50–264 €/lapsi	50–264 €/lapsi	36–252 €/lapsi	36–300 €/lapsi	40–350 €/lapsi	30–350 €/lapsi
Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavat kunnat, lkm ja %	135 (36 %)	127 (39 %)	137 (43 %)	123 (43 %)	109 (43 %)	97 (42 %)	93 (36 %)	92 (37 %)
Yksityisen hoidon tuen kuntalisän vaihteluväli (pl. Tulosidonnainen tuki)	50–800 €/lapsi	50–797 €/lapsi	50–747 €/lapsi	50–1185 €/lapsi	50–860 €/lapsi	50–1210 €/lapsi	84–783 €/lapsi	84–890 €/lapsi
Palveluseteliä käyttävät kunnat, lkm ja %			25 (8 %)	38 (13 %)	48 (19 %)	75 (30 %)	95 (36 %)	98 (39 %)
Palvelusetelin arvo, vaihteluväli keskimäärin (2018 alk. tulosidonn.)				424– 1066 €	371– 1148 €	408– 1115 €	439– 1078 €	477– 1019 €

6.2 Vuoden 2022 kyselyn keskeiset tulokset

Kyselyn perusteella on havaittavissa, että kotihoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä ei ole juurikaan muuttunut. Voidaan olettaa, että kotihoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrä on vakiintunut nykyiselle tasolle. Verrattuna ennen vuotta 2018 olleisiin kyselyihin kuntalisää maksavien kuntien määrä edelleen alempi. Kotihoidon tuen kuntalisää maksavia kuntia on edelleen melko vähän. Vuonna 2018 kotihoidon tuen kuntalisää maksoi 48 kuntaa ja vuoden 2020 kyselyssä kuntien määrä on noussut seitsemällä kunnalla ja lisää maksoi 55 kuntaa. Nyt toteutetussa kyselyssä kuntalisää maksoi 52 kuntaa. Kuntalisän suuruudessa on tapahtunut lievää laskua verrattuna edelliseen kyselyyn, mutta lisä on edelleen korkeammalla tasolla verrattuna esimerkiksi vuoden 2018 kyselyyn. Kotihoidon tuen kuntalisää maksetaan keskimäärin 165 euroa/lapsi, kun vuonna 2020 kuntalisä oli keskimäärin 170 euroa/lapsi, ja vuonna 2018 oli keskimäärin 147 euroa/lapsi.

Yksityisen hoidon tuen osalta kuntalisää maksavien kuntien suhteellinen osuus on pysynyt lähes samana verrattuna edelliseen vuonna 2020 toteutettuun kyselyyn. Nyt toteutetussa kyselyssä 37 prosenttia kyselyyn vastanneista kunnista maksoi yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Kuntalisää maksavien kuntien määrän väheneminen on pysähtynyt ennen vuotta 2020 tehtyihin kyselyihin verrattuna. Vuonna 2018 vielä 42 prosenttia kyselyyn vastanneista kunnista maksoi yksityisen hoidon kuntalisää. Vastaava osuus vuoden 2020 kyselyssä oli enää 36 prosenttia. Vuonna 2016 lisää maksoi vielä 109 kuntaa kun nyt kuntia on enää 92. Kuntien määrä on vastaavana aikana kokonaisuudessaan vähentynyt kuitenkin vain neljällä. Edelliseen kyselyyn verrattuna kuntalisää maksoin nyt tehdyn kyselyn perusteella kolme kuntaa vähemmän kuin vuonna 2020. Kyselyyn vastasi 12 kuntaa vähemmän kuin vuoden 2020 kyselyyn.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan merkittävästi useammassa kunnassa (92 kuntaa) kuin kotihoidon tuen kuntalisää (52 kuntaa) kyselyyn vuonna 2022 vastanneissa 251 kunnassa. Kotihoidon tuen kuntalisää maksavista kunnista 23 maksoi myös yksityisen hoidon tuen kuntalisää. Toisaalta yksityisen hoidon tukea maksavista kunnista noin neljäsosa maksoi myös kotihoidon tuen kuntalisää.

Palvelusetelitoiminnan osalta voidaan todeta, että palveluseteliä käyttävien kuntien määrä on edelleen hieman kasvanut. Kyselyyn vuonna 2022 vastanneista kunnista 98 (39 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli varhaiskasvatuspalvelussa. Vuonna 2020 vastanneista kunnista 95 (36 %) ilmoitti, että kunnassa on käytössä palveluseteli varhaiskasvatuspalvelussa. Kyselyyn vuonna 2018 vastanneista kunnista palveluseteli oli käytössä vastaavasti 75 (30 %) kunnassa. Aiempiin vuosiin verrattuna palvelusetelin käyttö on

lisääntynyt merkittävästi. Vuonna 2016 vastanneista kunnista 48 (19 %) ja vuonna 2014 vain 25 kuntaa ilmoitti käyttävänsä palveluseteliä. Kyselyn mukaan palvelusetelin käyttöönotosta vuonna 2022 oli suunnitelmia neljässä kunnassa, vuonna 2020 suunnitelmien osalta tilanne oli melko sama. Setelin käyttöönottoa suunnitteli viisi kuntaa. Sen sijaan vuoden 2018 kyselyssä palveluseteliä suunnitteli peräti 27 kuntaa. Eri kyselyjen vertailussa on kuitenkin huomioitava, että vastaajamäärät ovat vaihdelleet.

Palvelusetelitoiminnassa olevien lasten määrä on myös kasvanut aina vuoden 2020 kyselyyn saakka. Nyt tehdyn kyselyn perusteella palvelusetelitoiminnassa oli 31 687 lasta. Lapsimäärä on hieman vähentynyt aiempaan kyselyyn verrattuna. Tosin koronapandemia on osaltaan vaikuttanut perheiden varhaiskasvatuspalvelun käyttöön ja valtakunnallisten tilastojen perusteella varhaiskasvatukseen on osallistunut hieman vähemmän lapsia vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2019. Tätä raporttia kirjoitettaessa ei ollut vielä käytettävissä vuoden 2021 lapsimäärätietoja. Vuoden 2020 toteutetun kyselyn perusteella palvelusetelitoiminnassa oli lapsia 32 253, kun vuoden 2018 kyselyssä lapsia oli 23 901. Kyselyjen osalta lapsimäärä on kasvanut vuoden 2018 jälkeen lähes 10 000 lapsella, mutta nyt kasvu näyttää pysähtyneen. Kansallisten tilastojen ja Kuntaliiton kyselyn perusteella näyttää siltä, että yksityisen hoidon tuella toteutetun varhaiskasvatuksen osuus varhaiskasvatuksen toteuttamisessa edelleen vähenee ja palvelusetelillä toteutetun pysyy vähintään nykyisellä tasolla.

7 Johtopäätökset

Varhaiskasvatuksessa on tapahtunut paljon muutoksia lyhyessä ajassa. Laki lasten päivähoidosta muuttui varhaiskasvatuslaiksi 1.8.2015 alkaen ja nyt sovellettava varhaiskasvatuslaki tuli voimaan 1.9.2018. Edellisen vuonna 2018 toteutetun kyselyn jälkeen on säädöksiä edelleen muutettu ja muutoksia on tehty vuosittain, välillä jopa useammin. Mitoituksen osalta säännöstä on selkiytetty ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle on tullut ilmoitusvelvollisuus varhaiskasvatuksessa havaituista epäkohdista. Nämä muutokset ovat tulleet voimaan 1.8.2021 alkaen. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki tuli voimaan 1.3.2017 ja sitä muutettiin 1.1.2018 alkaen. Asiakasmaksulakia muutettiin vielä 1.8.2021 alkaen tulo-rajoiden ja sisarusalennuksen osalta. Tulorajojen laskettiin keskimäärin 31 prosenttia ja sisarusalennus laski nykyisestä 50 prosentista 40 prosenttiin nuorimman lapsen maksusta. Varhaiskasvatuslakia muutetaan edelleen 1.8.2022 alkaen lapsen tukemiseen liittyvien uudistusten sekä perhevapaan muutoksen johdosta. Muutokset ovat merkittäviä ja niillä on vaikutusta todennäköisesti myös yksityisen hoidon tuen kuntalisäkäytänteisiin ja palvelusetelin arvon erilaisiin kertoimiin. Tässä kyselyllä näitä kysymyksiä on nyt kartoitettu alustavasti jo ensimmäisen kerran. Jatkossa jää nähtäväksi, miten esimerkiksi lapsen tukemiseen liittyvät tuen muodot yksityisessä toiminnassa heijastuvat palvelusetelin tai yksityisen hoidon tuen kuntalisän käyttämiseen kunnissa. Toteutettava perhevapaaudistus voi heijastua kotihoidontuen kuntalisän erilaisiin ehtoihin. Myös tahtotila varhaiskasvatukseen osallistumisen lisäämisestä voi muuttaa paikallista päätöksentekoa ja muuttaa kotihoidon tuen kuntalisän maksamisen ikärajoja tai sen maksamista ylipäättään.

Toteutetuilla lakimuutoksilla on ollut merkittäviä vaikutuksia varhaiskasvatuksen järjestämiseen ja järjestämisen kustannuksiin. Kunnissa on jouduttu arvioimaan varhaiskasvatuksen järjestämistä monin tavoin. Myös yksityisen palvelutoiminnan osalta tilannetta joudutaan arvioimaan jatkossa esimerkiksi mahdollisen maksumuutosten ja lapsen tuen ratkaisujen osalta. Perhevapaaudistus heijastuu kotihoidon tuen kuntalisäkäytäntöihin. Onko kunnassa tarpeen muuttaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää tai mikä vaikutus lapsen tukemiseen liittyvällä lakimuutoksella on palvelusetelin arvoon ja käyttöön.

Vuoden 2020 kyselyn ja nyt toteutetun kyselyn osalta toimintaan on merkittäväällä tavalla vaikuttanut koronapandemiasta aiheutunut poikkeustilanne. Myös varhaiskasvatuksen osalta on tehty erilaisia ratkaisuja palvelun järjestämisen suhteen. Koska palvelun käyttö koko varhaiskasvatuksen osalta keväällä 2020 muuttui rajusti, kunnat pohtivat myös esimerkiksi palvelustelin maksatukseen liittyviä käytänteitään. Kunnat itse antoivat laajoja maksuhyvityksiä tilanteesta johtuvien poissaolojen osalta. Sittemmin toimintatavat ovat vakiintuneet ja varhaiskasvatuksen käyttö palautunut normaalimmalle tasolle. Tätä raporttia kirjoitettaessa Venäjän aloittamien sotatoimien johdosta Ukrainasta tulleiden lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on vielä maltillista. Tilanne voi kuitenkin muuttua nopeasti ja se osaltaan haastaa myös yksityistä palvelutoimintaa.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että kuntalisillä ja palvelusetelitoiminnalla on merkitystä kunnille järjestettäessä varhaiskasvatuspalveluita. Niiden suoraa vaikuttavuutta palvelun kysyntään on kuitenkin vaikea arvioida. Moni kunta järjestää myös varhaiskasvatuksen avoimia palveluita, kuten erilaista kerhotoimintaa, jolloin lapsi voi saada laadukasta varhaiskasvatusta samanaikaisesti kotihoidon tuen kanssa.

Kyselyn perusteella voidaan edelleen todeta, että kotihoidon tuen kuntalisällä voidaan perheitä ohjata valitsemaan erityisesti pienten lasten osalta lapsen hoitaminen kotona varhaiskasvatukseen osallistumisen sijaan. Huomioitavaa on, että tämänkin kyselyn perusteella on edelleen muutamia kuntia, joiden kuntalisän ehtojen mukaan myös vanhempi sisarus hoidettava kotona. Mikäli varhaiskasvatukseen osallistumista halutaan lisätä, olisi kunnassa harkittava kotihoidontuen kuntalisän maksamisen ehtoja tästäkin näkökulmasta. Varhaiskasvatukseen osallistumisen osalta koko kotihoidontuen periaatteet tulisi arvioida. Perhevapaajärjestelmää on uudistettu ja uudistukset tulevat voimaan 1.8.2022 alkaen. Kotihoiton tuen osalta peruseriaatteita ei kuitenkaan haluttu muuttaa. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää yli kolmevuotiaalle maksettavaan lakisääteiseen sisaruskorotukseen. On kuitenkin huomattava, että kotihoiton tuen kuntalisää maksavien kuntien määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta ja suurin osa kunnista ei kuntalisää edes maksa.

Kotihoiton tuen kuntalisän osalta on vaikea arvioida, miten kunnat tulevat jatkossa kuntalisän osalta toimimaan, väheneekö kuntalisää maksavien kuntien määrä vai muutetaanko kuntalisän maksamisen ehtoja tai ikärajoja. Julkisuudessa olleiden tietojen osalta kunnissa käydään pohdintaa kuntalisän maksamiseen liittyen. Joidenkin kuntien osalta on syntynyt halukkuutta ryhtyä maksamaan kotihoidontuen kuntalisää vaikka siitä on aiemmin luovuttu. On syytä pohtia, onko kuntalisän maksamisella todellisia vaikutuksia esimerkiksi varhaiskasvatuksen kysyntään ja tarpeeseen. Millaisiin perheisiin kuntalisän

maksaminen erityisesti vaikuttaa. Asiaan liittyen on jo saatavilla tutkimusta muun muassa Childcare-tutkimushankkeen tutkimuksista.

On myös hyvä muistaa, että edelleen tavoitteena on nostaa varhaiskasvatukseen osallistumista. Parhaillaan kokeillaan kaksivuotista esiopetusta ja moni kunta tarjoaa myös ainakin osin maksutonta varhaiskasvatusta. Myös muuttuneet tulorajat on merkittävästi lisänneet niiden perheiden määrää, joilta ei peritä asiakasmaksua. Se miten varhaiskasvatukseen osallistuminen mahdollisesti lisääntyy ja mikä vaikutus mahdollisilla toimenpiteillä on esimerkiksi kotihoidon tukeen, yksityisen hoidon tukeen tai palveluseteliin jää nähtäväksi.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän käyttö kunnissa vaihtelee vuosittain. Sekä kotihoidon tuen kuntalisää että yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksavien kuntien määrässä ei edelliseen kyselyyn verrattuna ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Nyt toteutetun kyselyn perusteella yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksoi vain kolme kuntaa vähemmän kuin vuonna 2020. Vastaavasti palveluseteliä käyttävien kuntien määrä on pysynyt melko samalla tasolla. Tällä hetkellä palveluseteli on käytössä 98 kunnassa, mikä on kolme kuntaa enemmän kuin vuoden 2020 kyselyssä. Näyttää kuitenkin siltä, että palvelusetelistä on muodostunut pääasiallinen toimintatapa yksityisen päiväkotitoiminnan ja perhepäivähoidon osalta. Nyt tehdyn kyselyn ja edellisen vuoden 2020 kyselyn osalta on huomioitava mahdolliset koronapandemian vaikutukset kuntien käytänteisiin. Tulokset eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia aiempiin kyselyihin ja kuntien palvelutoiminnan kehittämien ei välttämättä ole edennyt samalla tavalla kuin jos koko pandemiaa ei olisi ollut.

Palvelusetelitoiminnassa on otettava huomioon, että sitä ei voi käyttää, jos perhe palkkaa hoitajan kotiin, joten tuskin kuntalisän käyttö kokonaan on kuitenkaan loppumassa. On todennäköistä, että ratkaisut tehdään paikallisten olosuhteiden perusteella joko taloudellisten tai muiden strategisten valintojen johdosta. Kyselyssä ei ole tarkemmin selvitetty syitä kuntalisästä luopumiselle tai palvelusetelin käyttämiselle. Kuntien kanssa käytyjen epävirallisten keskustelujen kautta syntyy käsitys, että palveluseteliä pidetään parempana vaihtoehtona. Kunnat kokevat, että sen avulla pystytään tekemään paikallisesti parempia ratkaisuja yksityisen toiminnan tukemisen, ohjauksen ja neuvonnan osalta. Myös varhaiskasvatuksen laadullisia näkökulmia voidaan paremmin ottaa huomioon. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän osalta moni kunta on sopinut Kelan kanssa sen maksamisesta. Tällöin Kela on määrittänyt kuntalisän maksamiselle ehdot, jotka se voi hyväksyä. Mikäli kunta haluaa ehtoja, joita Kela ei hyväksy, joutuu se maksattamaan kuntalisän itse. Lisäksi tuen lakisääteisiin osiin ei kunta voi ollenkaan vaikuttaa. Tässä kyselyssä on ensimmäistä kertaa kartoitettu kuntalisää maksavien kuntien osalta maksatuskäytännöistä. On hyvä muistaa, että

sekä kotihoidon tuki että yksityisen hoidon tuki, on kunnan rahoittamaa kuntalisän lisäksi myös lakisääteisiltä osin.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisällä tai palvelusetelillä pyritään selvästi sekä tukemaan yksityistä palvelutuotantoa, että ratkaisemaan varhaiskasvatuspalvelun kysyntään ja muutoksiin liittyviä haasteita. Kunnat joutuvat usein harkitsemaan investointia uusiin toimitiloihin pitkään. Näin saattaa syntyä tilanteita, että kunnan omassa toiminnassa ei olekaan riittävästi paikkoja kattamaan palvelun kysyntää. Tällöin yksityisen toiminnan kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan ohjata perheitä myös yksityisen palvelun pariin. Kuntalisällä tai tulosidonnaisella palvelusetelillä pyritään osaltaan turvaamaan sitä, ettei yksityisen palvelun hinta huoltajille muodostuisi esteeksi paikan ottamiselle.

Kunnat arvioivat tarkkaan yksityisen hoidon tuen kustannusten kokonaisuutta verrattuna palvelun järjestämiseen omana toimintana. Tuen kustannusten lisäksi huomioidaan kunnan valvontaan ja toiminnan ohjaukseen liittyvät kustannukset. Yksityisellä toiminnalla voidaan myös laajentaa palveluvalikoimaa erilaisten pedagogisten suuntausten, kuten montessori- tai steinerpedagogiikka, tai erikielisten palveluiden osalta. Tälläkin tavalla perheiden valinnanmahdollisuudet kasvavat.

Palvelusetelitoiminta on kunnissa edelleen hieman kasvanut. Kunnat pystyvät määrittelemään koko palvelusetelin arvon itse, eikä siihen liity yksityisen hoidon tuen mukaista valtakunnallista hoitorahaa ja hoitolisää, joiden määrästä säädetään lailla. Samoin kunta voi paremmin ohjata yksityistä palvelutoimintaa verrattuna tilanteeseen, jossa kunta ei maksa yksityisen hoidon tuen kuntalisää, eikä käytä palveluseteliä. Kunta myös hyväksyy palvelusetelitoimintaan tuleva palvelusetelitoiminnan ehdot täyttävät toimijat.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisään ja palveluseteliin liittyy samankaltaisuuksia mutta myös merkittäviä eroja. Merkittävin ero lienee se, että palvelusetelissä koko arvosta päättää kunta, mutta yksityisen hoidon tuen osalta kunta päättää ainoastaan kuntalisästä. Haasteena palvelusetelin osalta on se, että varhaiskasvatuksen osalta sovelletaan edelleen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä säädettyä lakia. Laissa ei millään tavalla huomioida varhaiskasvatuspalveluun liittyviä ominaispiirteitä.

Palvelusetelillä ratkaistaan pitkälti samanlaisia haasteita kuin yksityisen hoidon tuenkin kanssa. Kyselyn perusteella näyttää siltä, että palvelusetelin käyttö todennäköisesti edelleen lisääntyy. Palveluseteli on myös joustavampi toimintatapa suhteessa 1.8.2022 voimaan tulevan lapsen tukemiseen liittyvän lakimuutoksen osalta. Jatkossa onkin syytä tarkemmin seurata, miten palvelusetelin käyttö tulee vaikuttamaan yksityisen hoidon tuen käyttöön.

Varhaiskasvatustilaa muutetaan 1.1.2023 alkaen ja lakiin lisätään päiväkotitoiminnan luvanvaraisuus. Lupaviranomaisena toimii aluehallintovirasto. Se, miten muutokset tulevat vaikuttamaan yksityiseen päiväkotitoimintaan ja kuntien toimintatapoihin jää nähtäväksi. Kyselymme perusteella on tarkkaan pohdittava mikä tapa jatkossa mahdollistaa kunnille riittävän vapauden järjestää laadukasta varhaiskasvatusta paikallisesti parhaalla mahdollisella tavalla.

Näyttää siltä, että palvelusetelin käyttö kunnissa jatkaa kasvuaan ja yksityisen hoidon tuen käyttö vähenee. Yksityisten palveluntuottajien määrä vaihtelee ja Suomeen on syntynyt muutama valtakunnallinen ketju. Kaikki toimijat ovat kärsineet koronapandemiasta. Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus on vuosittain hieman kasvanut ja nyt tehdyn kyselyn perusteella se on tasaantunut noin 16–18 prosenttiin. On syytä todeta, että kuntakohtaiset vaihtelut ovat merkittäviä ja on edelleen kuntia missä yksityistä palvelua ei ole. Yksityisen toiminnan kehittymistä on syytä seurata ja kunnissa on syytä arvioida mikä toimintatapa varhaiskasvatuksen järjestämisen osalta takaa laadukkaan palvelun lapsille muuttuvissakin tilanteissa.

Varhaiskasvatuspalvelun järjestäminen on osa kuntien perustehtäviä ja eikä tätä ole jatkossakaan syytä muuttaa. Varhaiskasvatuspalvelu on perusopetuksen ohella luonteeltaan lähipalvelua, eikä sitä ole syytä eriyttää osaksi laajempaa palvelujen järjestämistä. Kunnilla tulee jatkossakin olla mahdollisuus paikallisesti ratkaista millä tavalla se varhaiskasvatuspalvelunsa järjestää.

8 Liitteet

8.1 Onko kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät sekä palveluseteli käytössä kunnassa?

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Akaa	Ei	Ei	Ei
Alajärvi	Ei	Ei	Kyllä
Alavieska	Ei	Kyllä	Kyllä
Alavus	Ei	Ei	Ei
Asikkala	Ei	Kyllä	Ei
Askola	Kyllä	Kyllä	Ei
Aura	Ei	Kyllä	Kyllä
Enonkoski	Ei	Ei	Ei
Enontekiö	Kyllä	Ei	Ei
Espoo	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Eura	Ei	Ei	Kyllä
Eurajoki	Kyllä	Kyllä	Ei
Forssa	Kyllä	Ei	Ei
Haapajärvi	Ei	Ei	Ei
Haapavesi	Ei	Kyllä	Kyllä
Hamina	Kyllä	Ei	Kyllä
Hankasalmi	Ei	Ei	Ei
Hanko	Ei	Ei	Ei
Harjavalta	Ei	Ei	Ei
Hartola	Kyllä	Ei	Ei
Hattula	Kyllä	Kyllä	Ei
Heinola	Ei	Kyllä	Ei
Heinävesi	Ei	Ei	Ei
Helsinki	Kyllä	Kyllä	Ei
Hollola	Ei	Kyllä	Kyllä

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Huittinen	Ei	Kyllä	Kyllä
Humppila	Ei	Ei	Ei
Hyrynsalmi	Kyllä	Ei	Ei
Hyvinkää	Ei	Kyllä	Ei
Hämeenkyrö	Ei	Ei	Kyllä
Hämeenlinna	Ei	Kyllä	Kyllä
Iisalmi	Ei	Ei	Kyllä
Iitti	Ei	Kyllä	Ei
Ikaalinen	Ei	Kyllä	Ei
Ilmajoki	Ei	Ei	Kyllä
Ilomantsi	Ei	Ei	Ei
Imatra	Ei	Kyllä	Ei
Inari	Kyllä		
Inkoo	Ei	Kyllä	Ei
Isojoki	Ei	Ei	Ei
Isokyrö	Ei	Ei	Kyllä
Janakkala	Ei	Ei	Kyllä
Joensuu	Ei	Ei	Kyllä
Jokioinen	Ei	Ei	Ei
Joroinen	Ei	Ei	Kyllä
Joutsa	Ei	Ei	Ei
Juuka	Ei	Ei	Ei
Juupajoki	Ei	Ei	Ei
Juva	Ei	Kyllä	Ei
Jyväskylä	Ei	Ei	Kyllä
Jämsä	Ei	Ei	Ei
Järvenpää	Ei	Ei	Kyllä
Kaarina	Ei	Kyllä	Ei
Kajaani	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Kalajoki	Ei	Ei	Kyllä
Kangasala	Ei	Kyllä	Kyllä
Kankaanpää	Ei	Ei	Kyllä
Kannonkoski	Ei	Ei	
Kannus	Kyllä	Ei	Ei
Karjajoki	Ei	Ei	Ei
Karkkila	Ei	Suunnitteilla	Kyllä
Karstula	Kyllä	Kyllä	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Karvia	Ei	Ei	Suunnitteilla
Kaskinen	Ei	Ei	Ei
Kauhajoki	Ei	Ei	Kyllä
Kauhava	Suunnitteilla	Ei	Ei
Kauniainen	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Keitele	Kyllä	Ei	Ei
Kemi	Ei	Ei	Ei
Kemijärvi	Ei	Ei	Kyllä
Keminmaa	Ei	Kyllä	Kyllä
Kerava	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Keuruu	Ei	Ei	Kyllä
Kinnula	Ei	Ei	Ei
Kirkkonummi	Ei	Ei	Kyllä
Kitee	Ei	Ei	Ei
Kittilä	Kyllä	Kyllä	Ei
Kiuruvesi	Ei	Ei	Kyllä
Kivijärvi	Ei	Ei	Ei
Kokemäki	Ei	Ei	Ei
Kokkola	Kyllä	Ei	Kyllä
Kolari	Kyllä	Kyllä	Ei
Konnevesi	Ei	Ei	Ei
Kontiolahti	Kyllä	Ei	Kyllä
Koski Tl	Kyllä	Ei	Ei
Kotka	Ei	Ei	Kyllä
Kouvola	Ei	Kyllä	Kyllä
Kristiinankau- punkki	Ei	Ei	Ei
Kruunupyy	Ei	Ei	Ei
Kuhmo	Kyllä	Ei	Ei
Kuhmoinen	Kyllä	Kyllä	Ei
Kuopio	Ei	Ei	Kyllä
Kuortane	Ei	Ei	Ei
Kurikka	Kyllä	Ei	Kyllä
Kustavi	Ei	Ei	Ei
Kuusamo	Ei	Ei	Kyllä
Kyyjärvi	Ei	Ei	Ei
Kärkölä	Ei	Kyllä	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Kärsämäki	Ei	Ei	Ei
Lahti	Ei	Kyllä	Kyllä
Laihia	Ei	Ei	Kyllä
Laitila	Ei	Ei	Kyllä
Lapinjärvi	Ei	Ei	Ei
Lapinlahti	Ei	Kyllä	Ei
Lappeenranta	Ei	Kyllä	Kyllä
Lemi	Ei	Ei	Ei
Lempäälä	Ei	Kyllä	Kyllä
Leppävirta	Ei	Ei	Ei
Liekksa	Ei	Ei	Ei
Lieto	Ei	Ei	Kyllä
Liminka	Ei	Kyllä	Kyllä
Liperi	Ei	Kyllä	Ei
Lohja	Ei	Kyllä	Kyllä
Loppi	Kyllä	Kyllä	Ei
Loviisa	Ei	Kyllä	Ei
Luhanka	Ei	Ei	Ei
Lumijoki	Suunnitteilla	Suunnitteilla	Ei
Luoto	Suunnitteilla	Ei	Ei
Luumäki	Ei	Ei	Ei
Marttila	Ei	Ei	Ei
Masku	Ei	Kyllä	Kyllä
Merijärvi	Ei	Ei	Ei
Merikarvia	Kyllä	Ei	Ei
Miehikkälä	Ei	Ei	Ei
Mikkeli	Ei	Kyllä	Kyllä
Muhos	Ei	Kyllä	Ei
Multia	Ei	Ei	Ei
Muonio	Kyllä	Ei	Ei
Muurame	Ei	Ei	Kyllä
Mynämäki	Ei	Kyllä	Kyllä
Mäntsälä	Kyllä	Kyllä	Ei
Mäntyharju	Kyllä	Ei	Ei
Naantali	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Nakkila	Ei	Ei	Ei
Nivala	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Nokia	Ei	Kyllä	Kyllä
Nousiainen	Ei	Ei	Suunnitteilla
Nurmes	Kyllä	Ei	Ei
Nurmijärvi	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Närpiö	Ei	Ei	Ei
Orimattila	Ei	Kyllä	Kyllä
Orivesi	Ei	Kyllä	Kyllä
Oulainen	Ei	Kyllä	Kyllä
Oulu	Ei	Kyllä	Kyllä
Outokumpu	Ei	Ei	Ei
Paimio	Ei	Kyllä	Kyllä
Paltamo	Ei	Ei	Ei
Parainen	Ei	Ei	Ei
Parikkala	Kyllä	Ei	Ei
Parkano	Ei	Ei	Ei
Pedersören kunta	Ei	Ei	Ei
Pelkosenniemi	Ei	Ei	Suunnitteilla
Pello	Kyllä	Ei	Ei
Perho	Ei	Kyllä	Ei
Pertunmaa	Kyllä	Ei	Ei
Pieksämäki	Suunnitteilla	Ei	Kyllä
Pielavesi	Ei	Ei	Kyllä
Pietarsaari	Ei	Ei	Ei
Pihtipudas	Ei	Ei	Ei
Pirkkala	Ei	Kyllä	Kyllä
Polvijärvi	Ei	Ei	Ei
Pori	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Pornainen	Ei	Kyllä	Ei
Porvoo	Ei	Kyllä	Kyllä
Posio	Ei	Ei	Ei
Pukkila	Ei	Ei	Kyllä
Punkalaidun	Suunnitteilla	Ei	Ei
Puolanka	Kyllä	Ei	Ei
Puumala	Kyllä	Ei	Ei
Pyhtää	Ei	Ei	Kyllä
Pyhäjoki	Ei	Kyllä	Ei
Pyhäjärvi	Kyllä	Ei	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Pyhäntä	Ei	Kyllä	Ei
Pyhäranta	Ei	Ei	Kyllä
Pälkäne	Ei	Ei	Ei
Pöytyä	Ei	Ei	Kyllä
Raahe	Ei	Kyllä	Ei
Raasepori	Ei	Kyllä	Ei
Raisio	Ei	Kyllä	Kyllä
Rantasalmi	Suunnitteilla	Ei	Ei
Ranua	Ei	Ei	Ei
Rauma	Ei	Kyllä	Kyllä
Rautavaara	Ei	Ei	Ei
Rautjärvi	Ei	Ei	Ei
Reisjärvi	Ei	Ei	Ei
Riihimäki	Ei	Kyllä	Ei
Ristijärvi	Kyllä	Ei	Ei
Rovaniemi	Ei	Kyllä	Kyllä
Ruokolahti	Ei	Ei	Ei
Ruovesi	Ei	Ei	Ei
Rusko	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Rääkkylä	Ei	Ei	Ei
Salo	Ei	Kyllä	Kyllä
Sastamala	Ei	Kyllä	Kyllä
Sauvo	Ei	Kyllä	Ei
Savitaipale	Ei	Ei	Ei
Seinäjoki	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Sievi	Ei	Kyllä	Ei
Siikainen	Ei	Ei	Ei
Siikajoki	Suunnitteilla	Kyllä	Ei
Siikalatva	Ei	Ei	Ei
Siilinjärvi	Ei	Kyllä	Kyllä
Simo	Ei	Ei	Ei
Sodankylä	Ei	Ei	Ei
Soini	Ei	Ei	Ei
Somero	Kyllä	Ei	Ei
Sonkajärvi	Kyllä	Ei	Ei
Sotkamo	Ei	Kyllä	Kyllä
Sulkava	Kyllä	Ei	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Suomussalmi	Ei	Ei	Ei
Suonenjoki	Ei	Kyllä	Kyllä
Sysmä	Ei	Ei	Ei
Säkylä	Ei	Ei	Ei
Taipalsaari	Ei	Kyllä	Kyllä
Taivalkoski	Ei	Ei	Ei
Tammela	Ei	Kyllä	Ei
Tampere	Ei	Kyllä	Kyllä
Tervo	Ei	Ei	Ei
Tervola	Ei	Ei	Kyllä
Teuva	Ei	Ei	Ei
Tohmajärvi	Ei	Ei	Ei
Toholampi	Ei	Ei	Ei
Toivakka	Ei	Ei	Kyllä
Tornio	Ei	Kyllä	Kyllä
Turku	Ei	Kyllä	Kyllä
Tuusula	Kyllä	Kyllä	Suunnitteilla
Tyrnävä	Ei	Kyllä	Kyllä
Ulvila	Ei	Ei	Kyllä
Urkala	Ei	Ei	Ei
Utajärvi	Kyllä	Ei	Ei
Utsjoki	Ei	Ei	Ei
Uusikaupunki	Ei	Kyllä	Kyllä
Vaala	Ei	Ei	Ei
Vaasa	Ei	Ei	Kyllä
Valkeakoski	Ei	Kyllä	Ei
Vantaa	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Varkaus	Ei	Ei	Kyllä
Vehmaa	Kyllä	Kyllä	Ei
Veteli	Ei	Ei	Ei
Vieremä	Ei	Ei	Ei
Vihti	Ei	Kyllä	Kyllä
Viitasaari	Suunnitteilla	Ei	Ei
Vimpeli	Ei	Ei	Kyllä
Virolahti	Ei	Ei	Ei
Vöyri	Ei	Ei	Ei
Ylitornio	Kyllä	Ei	Ei

Kunta	Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?	Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?
Ylivieska	Ei	Kyllä	Kyllä
Ylöjärvi	Ei	Kyllä	Kyllä
Ypäjä	Ei	Ei	Ei
Ähtäri	Ei	Ei	Ei
Äänekoski	Ei	Kyllä	Ei

8.2 Kyselylomake

Kysely kunnille varhaiskasvatuksesta 2022

Arvoisa vastaanottaja

Kysely koskee varhaiskasvatuksen palveluseteleitä, lasten koti- ja yksityisen hoidon kuntalisiä sekä asiakasmaksuperiaatteita.

Lasten koti- ja yksityisen hoidon kuntalisän sekä palvelusetelitoiminnan tiedot koskevat nykytilannetta ja taloustietojen osalta vuoden 2021 tietoja. Asiaksmaksuihin liittyvillä kysymyksillä kartoitetaan kunnan nykykäytäntöä.

Kuntaliitto on säännöllisesti kartoittanut varhaiskasvatukseen liittyviä kuntalisiä sekä palvelusetelitoiminnan tilaa kunnissa. Kartoitamme nyt jo kolmatta kertaa, millaisia varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin liittyviä malleja kunnissa on käytössä.

Toivomme, että teillä on mahdollisuus vastata kyselyyn, sillä näitä tietoja emme saa kuntakohtaisesti muutoin selvitettyä. Teemme tuloksista yhteenvedon Kuntaliiton [www-sivuille](http://www.sivuille). Yhteenvedo sisältää kuntakohtaisia tietoja, jotka ovat muutoinkin julkisia.

Kyselyyn vastataan sähköisen linkin kautta avautuvalla lomakkeella. Kyselylinkki lähetetään kunnassa varhaiskasvatuksesta vastaavalle johtavalle viranhaltijalle. Voit täyttää lomakkeen itse tai lähettää sen toiselle henkilölle vastattavaksi, kuitenkin niin että yksi vastaus /kunta. Mikäli kunta on mukana useamman kunnan yhteisessä isäntäkuntamallissa tai kuntayhtymä vastaa ao. palveluista, pyydämme myös näiltä kuntakohtaisia tietoja. Ennen vastauksen lähettämistä kannattaa se kopioida ja tallentaa vastaus itselle. Pyydämme vastaamaan 30. maaliskuuta 2022 mennessä.

Lisätietoja kyselystä antavat:

Jarkko Lahtinen, kehittämispäällikkö
jarkko.lahtinen@kuntaliitto.fi, 09 771 2714

Mikko Svartsjö, asiantuntija, tietopalvelut
Mikko.Svartsjo@kuntaliitto.fi, 09 771 2549

1. Kyselyyn vastaavan yhteystiedot

Kunta

Vastaajan nimi

Vastaajan nimike organisaatiossa

Sähköposti

Puhelinnumero

1. Kyselyyn vastaavan yhteystiedot

Kunnan nimi

Vastaajan nimi

Vastaajan virkanimike organisaatiossa

Sähköposti

Puhelinnumero

Kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisät

2. Maksaako kuntanne kotihoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?

Kyllä

Ei

Suunnitteilla

3. Maksatetaanko kuntalisä

Kelan toimesta

Kunta itse

Osin itse ja osin kunnan toimesta, miltä osin itse_____?

4. Mikäli kunta maksaa kotihoidon tuen kuntalisää, millaisia vaikutuksia kuntalisällä on ollut kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään?

Lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa myöhemmin

Vähentänyt alle 3-vuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen tarvetta

Mahdollistanut perheille osallistumisen avoimen varhaiskasvatuksen palveluihin

Vuorohoidon tarve vähentynyt

Muuta, mitä?

Ei vaikutuksia

Ei osaa sanoa

5. Onko kunnassanne asetettu erityisiä ehtoja kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle?

Kyllä

Ei

6. Millaisia ehtoja kunnassanne on asetettu kotihoidon tuen kuntalisän maksamiselle? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Oikeus tuen saamiseen edellyttää tietyn vähimmäisajan (kk)

Vanhempi hoitaa lasta

Perheen kaikki lapset hoidetaan kotona

Perheessä vähintään 2 lasta

Vanhempi jää pois vakituisesta työstä

Vanhempi keskeyttää opiskelun

Kuntalisä maksetaan vain täysistä kuukausista

Maksetaan vain perheen nuorimmasta lapsesta

Jokin muu ehto, mikä?

7. Edellyttääkö tuen saaminen tietyn vähimmäisajan (kk)? ei/kyllä. Jos vastasit kyllä, kuinka pitkän?

Ei

Kyllä, vähimmäisaika _____ kuukautta

Kotihoidon tuen kuntalisän suuruus euroa/lapsi

Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla, merkitään esim. 120

e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias.

Jos se vaihtelee perheen lasten lukumäärän mukaan, merkitään esim. 120 e/1.

lapsi, 100 e/2. lapsi.

Jos kuntalisä on tulosidonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu.

8. Minkä suuruisia kuntalisiä maksetaan eri-ikäisille? (ilmoita euroa/lapsi lukuina)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Sisaruslisä

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

9. Mahdolliset lisätiedot kotihoidon tuen kuntalisään liittyen: _____

Yksityisen hoidon tuen kuntalisä (Kunnan mahdollinen palveluraha sisältyy tähän osioon.)

10. Maksetaanko kunnassanne yksityisen hoidon tuen kuntalisää tällä hetkellä?

Kyllä

Ei

Suunnitteilla

Käytämme palvelurahaa

11. Maksatetaanko yksityisen hoidon tuen kuntalisä

Kelan toimesta

Kunta itse

Osittain Kelan toimesta ja osin itse, miltä osin itse_____

12. Mikäli kunta maksaa yksityisen hoidon tuen kuntalisää, millaisia vaikutuksia kuntalisällä on ollut kunnallisen varhaiskasvatuksen kysyntään?

Varhaiskasvatuksen valinnanmahdollisuuksien lisääntyminen

Perhepäivähoidon tarjonnan lisääntyminen

Mahdollistanut valinnanvapautta

Mahdollistanut hoitajan palkkaamisen kotiin

Muuta, mitä?

Ei vaikutusta

En osaa sanoa

13. Onko kunnassanne asetettu erityisiä ehtoja yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamiselle?

Kyllä

Ei

14. Millaisia ehtoja kunnassanne on asetettu yksityisen hoidon tuen kuntalisän maksamiselle? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Oikeus tuen saamiseen edellyttää tietyn vähimmäisajan (kk)

Vanhempi on työssä tai opiskelee

Hoito on kokopäiväistä (yli 5 h)

Perheessä vähintään 2 lasta

Kuntalisä maksetaan vain täysistä kuukausista

Jokin muu ehto, mikä?

15. Edellyttääkö tuen saaminen tietyn vähimmäisajan (kk)? ei/kyllä. Jos vastaisit kyllä, kuinka pitkän?)

Ei

Kyllä, vähimmäisaika _____ kuukautta

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus

Kuntalisän suuruutta kysytään erikseen kokoaikaisesta (yli 5 h/päivä) ja osa-aikaisesta (enintään 5 h/päivä) palvelusta.

Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla, merkitään esim. 120 e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias.

Jos kuntalisä on tulosidonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu.

16. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa euroa/lapsi?

KOKOAIKAINEN (yli 5 h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

17. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus päiväkotitoiminnassa euroa/lapsi?

OSA-AIKAINEN (enintään 5 h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa

Kuntalisän suuruutta kysytään erikseen kokoaikaisesta (yli 5 h/päivä) ja osa-aikaisesta (enintään 5 h/päivä) palvelusta.

Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla, merkitään esim. 120 e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias.

Jos kuntalisä on tulosidonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu.

18. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa euroa/lapsi?

KOKOAIKAINEN (yli 5 h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

19. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus perhepäivähoidossa euroa/lapsi?

OSA-AIKAINEN (enintään 5 h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

Yksityisen hoidon tuen kuntalisä suuruus ryhmäperhepäivähoidossa

Kuntalisän suuruutta kysytään erikseen kokoaikaisesta (yli 5 h/päivä) ja osa-aikaisesta (enintään 5 h/päivä) palvelusta.

Mikäli kuntalisän suuruus vaihtelee eri-ikäisillä lapsilla, merkitään esim. 120 e/alle 1-vuotias, 80 e/alle 2-vuotias.

Jos kuntalisä on tulosidonnainen, merkitään vähimmäis- ja enimmäismaksu.

20. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa euroa/lapsi?

KOKOAIKAINEN (yli 5 h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

21. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus ryhmäperhepäivähoidossa euroa/lapsi?

OSA-AIKAINEN (enintään 5 h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus kun hoitaja perheen kotona (perheen palkkaama työsuhteinen hoitaja)

22. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus kun hoitaja perheen kotona euroa/lapsi?

KOKOAIKAINEN (yli 5 h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

23. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus kun hoitaja perheen kotona euroa/lapsi?

OSA-AIKAINEN (enintään 5 h/päivä)

Euroa/alle 1-vuotias

Euroa/alle 2-vuotias

Euroa/alle 3-vuotias

Euroa/yli 3-vuotias

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, vähintään euroa/lapsi

Mikäli kuntalisä on tulosidonnainen, enintään euroa/lapsi

24. Kuinka monta lasta oli yksityisen hoidon tuen piirissä vuonna 2021 (31.12.)

Yhteensä   Joista alle 3-vuotiaat

Yksityisen hoidon tuen piirissä

Päiväkodeissa

Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa

Hoitaja perheen kotona

Varhaiskasvatustilaa muutetaan 1.8.2022 alkaen lapsen tukemiseen liittyvän kokonaisuuden osalta.

25. Onko kunnassanne päätetty tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätöksen tekemisestä yksityisen hoidon tuen päiväkotia ja perhepäivähoitotoiminnassa?

Ei vielä

KYLLÄ, Hallintopäätöksen tekee:

Kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja

Aluepäällikkö tai vastaava

Kunnan oman toiminnan toimipisteen lähijohtaja

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Muu viranhaltija - nimike:

26. Yksityisen hoidon tuen kuntalisän suuruus tehostetun ja erityisen tuen osalta.

Tuen tarpeiden lasten osalta ei lisämaksatusta

Kuntalisän tuen lisäkerroin

Pienin kerroin - suurin kerroin

Tukitoimien muunlainen erillishinnoittelu, mikä? _____

Asiasta ei vielä päätöstä

27. Kuvaile lyhyesti yksityisen hoidon tuen lapsikohtaisia kuntalisäkäytäntöjä?

28. Mahdolliset lisätiedot yksityisen hoidon tuen kuntalisään liittyen: _____

Varhaiskasvatuksen palveluseteli

29. Onko kunnassanne käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli?

Päiväkotitoiminnassa

Perhepäivähoidossa

Ei palveluseteliä

Suunnitteilla

30. Onko palveluseteli tulosidonnainen vai kiinteähintainen kaikille?

Tulosidonnainen

Kiinteähintainen (saman arvoinen) kaikille

Joku muu, mikä

31. Mikäli kunnassanne on käytössä varhaiskasvatuksen kiinteähintainen palveluseteli, mikä on sen arvo yli 3-vuotiaan lapsen kokoaikaisesta (yli 5 h/päivä) palvelusta?

Päiväkotitoiminta, euroa

Perhepäivähoito, euroa

32. Mikäli kunnassanne on käytössä varhaiskasvatuksen tulosidonnainen palveluseteli, mikä sen arvo voi vähintään tai enintään olla?

pk

pph

Vähintään, euroa

Enintään, euroa

33. Mikäli palvelusetelin arvo on hinnoiteltu lapsen iän mukaan, mikä on setelin "kerroin"?

pk

pph

Alle 3-vuotaiden kerroin

Yli 3-vuotaiden kerroin

Osapäivähoidon kerroin

34. Kuinka monta lasta oli palvelusetelitoiminnan piirissä vuonna 2021 (31.12.)

Lapsien määrä joista alle 3-vuotiaita

Palvelusetelitoiminnan piirissä yhteensä

Päiväkodeissa

Perhe- ja ryhmäperhepäivähoidossa

35. Onko palvelusetelin sääntökirja tai vastaava tehty?

Kyllä

Ei

Suunnitteilla

36. Mitä vaatimuksia varhaiskasvatuksen palveluseteliin liittyvässä sääntökirjassanne on mainittu tiloista, henkilöstöstä, varhaiskasvatuksen toteuttamisesta, poikkeusolosuhteista ja kustannuksista?

Tilat:

Asetettu tilojen suhteen erityisvaatimuksia

Ei erityisvaatimuksia tilojen suhteen

Muuta mainittavaa:

Henkilöstö:

Mitoitukseen liittyviä vaatimuksia

Henkilöstön määrään liittyviä vaatimuksia

Vaatimus erityisopettajan palveluista

Palvelun tuottajan tai toimipisteen vastuuhenkilön tavoitettavuuden osalta vaatimuksia

Täydennyskoulutusvaatimuksia

Muuta, mitä?

Varhaiskasvatuksen toteuttaminen:

Velvoite noudattaa kunnan paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa

Yhdenvertaisuusvaateita

Aukioloaikoihin liittyviä määrityksiä

Vaatimus nettisivuista

Muuta varhaiskasvatussuunnitelman perusteita ja varhaiskasvatustilaa vaativampia velvoitteita:

Poikkeusolosuhteet (esim. korona):

Määritelty poikkeusolosuhteiden yleiset toimintatavat

Palvelusetelin maksatusperiaatteet erilaisissa poikkeusolosuhteissa

Kustannukset:

Määritelty nk. hintakatto

Määritelty milloin palvelusetelin maksaminen lopetetaan, mikäli lapsi ei käytä palvelua

30 vrk jälkeen maksatus lopetetaan

60 vrk jälkeen maksatus lopetetaan

Muu aika:

Muita toimintakustannuksiin liittyviä vaatimuksia, mitä: _____

Muuta mainittavaa:

37. Kuinka monta yksityistä varhaiskasvatusta toteuttavaa yksityistä toimijaa kunnassanne on hyväksytty palvelusetelitoiminnan piiriin?

Päiväkotitoiminta

Ryhmäperhepäivähoito
Perhepäivähoito

38. Onko palvelusetelillä ollut vaikutusta varhaiskasvatuksen kysyntään?

Ei vaikutusta
En osaa sanoa
KYLLÄ, millaista
Vähentänyt palveluntarvetta kunnan omassa toiminnassa
Lisännyt eri varhaiskasvatuksen vaihtoehtojen tarjontaa
Mahdollistanut perheille saada palvelua toisen kunnan alueelta
Vähensi investointitarvetta päiväkotirakentamisen
Helpottanut kunnan varhaiskasvatuksen paikkatilannetta

39. Onko kunnassanne asetettu tavoitetta yksityisen toiminnan osuudesta

Kyllä, osuus % ____
Ei tarkempaa määrittelyä

40. Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lapsien osuus (%) kunnan varhaiskasvatuksessa olevista lapsista 31.12.2021 tilanteessa

41. Onko kunnassanne päätetty tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätöksen tekemisestä palvelusetelitoiminnan osalta?

Ei vielä
KYLLÄ, Hallintopäätöksen tekee:
Kunnan varhaiskasvatuksesta vastaava johtaja
Aluepäällikkö tai vastaava
Kunnan oman toiminnan toimipisteen lähijohtaja
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja
Muu viranhaltija - nimike:

42. Palvelusetelin suuruus erityisen tuen osalta.

Tuen tarpeisten lasten osalta ei lisämaksatusta
Asiasta ei vielä päätöstä
Erityisen tuen lisäkerroin
Pienin kerroin
Suurin kerroin
Tukitoimien muunlainen erillishinnoittelu, mikä?

43. Palvelusetelin suuruus tehostetun tuen osalta.

Tuen tarpeisten lasten osalta ei lisämaksatusta
Asiasta ei vielä päätöstä
Tehostetun tuen lisäkerroin
Pienin kerroin

Suurin kerroin

Tukitoimien muunlainen erillishinnoittelu, mikä?

Asiakasmaksuperiaatteet

44. Peritäänkö kunnassanne varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja?

Kyllä, varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisin periaattein täysimääräisesti

Osittain, tietyn tuntimäärän jälkeen maksu (esim. 20 h maksutonta) _____

Alle 3-vuotiaille osittain tai kokonaan maksuton

3-vuotiaille osittain tai kokonaan maksuton

4-vuotiaille osittain tai kokonaan maksuton

5-vuotiaille osittain tai kokonaan maksuton

Ei peritä mitään osin varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja

45. Onko kuntanne on mukana kaksivuotisen esiopetuksen kokeilussa?

Kyllä

Ei

46. Mihin kuntanne asiakasmaksuperiaatteet perustuvat

Hoitopäiviin (esim. 10 pv/kk, 15 pv/kk jne.)

Kuukausittaisiin tunteihin (esim. 1–100 h/kk, 101–120 h/kk jne.)

Viikkotunteihin (esim. 20 h/vko, 20–35h/vko, yli 35 h/vko jne.)

Päivittäisiin tunteihin (esim. alle 5 h/pv, 5–7 h/pv, yli 7 h/pv)

47. Kunnassa seurataan lasten päivittäistä varhaiskasvatuksen käyttöä?

Mobiililaitteella

Kiinteä kellokorttilaite, tägi tms.

Manuaalasti kirjaamalla

Muu tapa - mikä?

48. Millaisia asiakasmaksulakia laajempia maksuhyvityksiä kunnassanne on käytössä?

Hyvitykset kesä, heinä ja elokuun poissaoloista

Maksuhyvitykset koulujen syys- ja talvi loma-aikojen poissaolojen yhteydessä

Hyvityksiä muista perheen omavalintaisista loma-ajoista

Viikoittaisiin vapaapäiviin perustuvia hyvityksiä

Perhepäivähoitajan poissaolo, ei varahoidon tarvetta

Päiväkoti kiinni kunnan toimesta (esim. kehittämispäivä), ei varahoidon tarvetta

Muuta, mitä?

49. Arvio koko vuoden 2022 asiakasmaksutuotoista

Euroa

50. Asiakasmaksutuotot vuonna 2022 kunnan talousarviossa

Euroa

51. Kunnassa on annettu maksuhyvityksiä koronapandemian aiheuttaman poissaolon osalta? (valitse hyvityskuukaudet)

2020:

Tammikuu

Helmikuu

Maaliskuu

Huhtikuu

Toukokuu

Kesäkuu

Heinäkuu

Elokuu

Syyskuu

Lokakuu

Marraskuu

Joulukuu

2021:

Tammikuu

Helmikuu

Maaliskuu

Huhtikuu

Toukokuu

Kesäkuu

Heinäkuu

Elokuu

Syyskuu

Lokakuu

Marraskuu

Joulukuu

2022:

Tammikuu

Helmikuu

Maaliskuu

52. Maksuhyvitysten antamisesta on voimassa päätös

Toistaiseksi

Mihin saakka____

**53. Suunnitellaanko kunnassanne maksuttoman varhaiskasvatuksen käyttöön-
ottoa?**

Kokonaan maksuton

Osittain maksuton

Ei suunnitelmia